

Pohitite s prijavami

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator-KIT in KORŠ tudi letos vabita vse zaposlene delavce in združene kmete, pa tudi njihove družinske člane, da se udeležijo že tradicionalnega sodelovanja delavcev Mercator-KIT na Pohodu po poteh partizanske Ljubljane, ki bo v soboto 11. maja 1985.

Letos bo prireditve nosila še posebna obeležja: kot 40-letnico osvoboditve in tudi dokončanje Poti tovarištva in spominov, ki kot obroč obdaja mesto. Delavci in združeni kmetje SOZD MERCATOR - KIT SMO vsako leto s svojo udeležbo prispevali k množičnosti te jubilejne prireditve. Program udeležbe je sledeč:

Zbor udeležencev pohoda bo ob 6.30 pred zgradbo SOZD MERCATOR - KIT na Aškerčevi 3 (Emonska 8). Z avtobusi se bomo nato odpeljali na start, ki bo na Hrušici. Pot bo potekala kot običajno preko Golovca ter se končala na Trgu revolucije. Vsi udeleženci prejmejo tradicionalne spominske značke, za mali-

co in še kaj pa bo tudi poskrbljeno.

Prijave, ki naj vsebujejo imena in priimke udeležencev pošljite do 8. maja na naslov:

SOZD MERCATOR - KIT
ZA KORŠ 61000 Ljubljana,
Aškerčeva 3
ali po telefonu
(061) 221-038.

3. zasedanje delavskega sveta SOZD 16. 4. 1985

Vesna Bleiweis

Tudi v sozdu odkriti skupna jedra

Na tretjem zasedanju delavskega sveta sozda je bilo sprejetih oziroma določenih nekaj predlogov samoupravnih splošnih aktov, nekaj solidarnosti, nekaj priporočil in usmeritev ter imenovanih nekaj članov poslovnega odbora sozda.

Delavski svet je sprejel poslovnik o svojem delu in delu svojih organov, določil predlog samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti med delavci delovne skupnosti in delavci TOZD in DO, združenih v SOZD MERCATOR-KIT ter Dolgoročnih razvojnih usmeritev SOZD MERCATOR-KIT 2000.

Ob sprejemanju prvega akta delegati niso izgubljali besed, medtem ko sta ostala dva akta terjala nekaj več komentarja. Svobodna menjava dela ali prevedeno: koliko naj stane delovna skupnost sozda posamezno članico, je trd oreh, ki ga kaže tretji ob sprejemanju planskega akta delovne skupnosti in potrjevanju poročil o njenem delu. Strta formalna lupina nas bo pripeljala do skupnih jeder sozda, opredeljenih s samoupravnim sporazumom o združitvi v sozdu. Če ta jedra poznamo, potem najbrž ni več toliko pomembno, koliko dela za posamezno članico sozda opravi neka organizacijska enota delovne skupnosti, temveč postane temeljno vprašanje, koliko in kako je ta delovna skupnost usposobljena in zmožna uresničevati dogovorjena načela skupne politike. Tej smo se z združitvijo v sozdu podredili vsi. Nedvomno pa je, da so za kvaliteto načel in usmeritev skupne politike - skupnih jeder sozda odgovorni predvsem poslovod-

ni in strokovni delavci, ki združujejo delo v delovni skupnosti. Morda bi kazalo svobodno menjava bolj uveljavljati z dosledno odgovornostjo, kot pa jo meriti z obsegom fizično porabljenih ur za posamezno delovno nalogo.

Optimistične napovedi do leta 2000 so poglavje zase. Trenutne razmere, ki so bolj krizne kot ne, takih napovedi ne potrjujejo. Po sklepu delavskega sveta je treba znižati poprečno rast predelave mleka, ustaviti pa tudi konje pri napovedovanju rasti primarne proizvodnje. Nezavidljiv položaj kmetijev, predvsem živinorejcev, zahteva ne samo spremembe v planiranju do leta 2000, temveč predvsem spremembo v državnem obravnavanju. Koliko bo k spremembi obravnavanja kmetijstva prispevala razprava v skupščini, bomo najbolj občutili na lastni koži. Ta pa po Prešernovi »Podplat je koža čez in čez postala ne straši večje.«

Tudi letos se je ponovila razprava o solidarnosti, njeni vsebini in obliki. Solidarnostna sredstva skupne porabe - kdaj, zakaj in komu. Veljavni kriteriji za upravičenost do solidarnostno združenih sredstev so bili na delavskem svetu deležni kritike in s sklepom je strokovni službi naloženo, da v skladu s sugestijami delegatov in odbora za ugotavljanje upravičenosti do koriščenja solidarnostnih sred-

stev skupne porabe pripravi spremembo vsebine pravilnika. Spremembe morajo biti predložene na prvem jesenskem zasedanju delavskega sveta sozda.

Delavski svet se je opredelil za dosledno upoštevanje meril za ugotavljanje upravičenosti do sredstev in tako sklenil, da se organizacijam Ograd, Trgovina Rakek, Indus, Vinogradništvo-kleti, Potrošnik in hotel Jelka iz solidarnostno združenih sredstev izplača 7.000 din bruto na delavca za regres za letni dopust.

Nezadovoljni s tem sklepom, ki ga je predlagal odbor, so bili predvsem delegati tistih organizacij, ki so predlagale koriščenje sredstev, in sicer Agrokombinat za TOK Kmetijstvo, trgovina storitve, Rožnik za TOZD Jelko in Preskrbo, Rudar za tozda Univerzal in Preskrba ter Kopitarna. Zaradi objektivnosti moramo ugotoviti, da držijo tako argumenti, ki jih navajajo prizadete organizacije, kot argumenti, ki jih je za uveljavitev meril navajal odbor. Prava mera je najbrž nekje med obema: upoštevanjem življenjskih razmer in okolja, kjer deluje prizadeta organizacija, pogojev gospodarjenja in vsebino solidarnosti kot edni izmed poti do zapisanega enakega družbeno-ekonomskega položaja vseh delavcev, združenih v sozdu. Pot do tega je strma, vendar kdor išče cilj, najde tudi pot.

Nakup novih računalnikov naj nas popelje iz zagat pri obdelavi podatkov. Dvaindvajset milijard (starih) nam mora poleg tega odpreti tudi drugačne miselne poti, ki naj nas pripeljejo do računalniško podprtega informacijskega sistema v vsaki organizaciji.

Razpisna komisija je opravila svoje delo in izbilo kandidatov za člane poslovnega odbora pripeljala pred delegate delavskega sveta. Ti so se odločili takole: za predsednika poslovnega odbora so imenovali Mirana Goslarja, za njegovega namestnika Antona Mastnaka, za podpredsednika za blagovni promet in gostinstvo Franca Prvinška, za podpredsednika za industrijo in storitve Dimitrija Ponikvarja. Med tremi kandidati za podpredsednika za kmetijstvo pa noben od kandidatov ni dobil potrebne večine delegatskih glasov, za združništvo pa se tako ali tako ni prijavil noben kandidat. Logična odločitev: ponovitev razpisa.

Imenovan je bil nov vodja delovne skupnosti sozda, Marko Glažar, razrešen del in nalog pa dosedanji vodja Vukadin Nedeljković.

Glasilo je namenjeno na naslov:

Glasilo delavcev in združenih kmetov sozda
Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina

Leto XXII

Ljubljana, april 1985

št.: 4

Razprave na poslovnem svetu 4. 4. 1985

Vesna Bleiweis

Obljube - slaba tolažba

Poslovodni svet naj bi na svoji drugi seji razpravljal o tekočih poslovnih in drugih problemih, ki tarejo članice sozda, in jih ocenil skozi dosežene poslovne rezultate v preteklem letu. V razpravo so v glavnem posegli predstavniki kmetijskih in proizvodnih organizacij, medtem ko so se trgovci rahlo držali ob strani, čeprav njihova bera in peza problemov zato ni nič manjša. Skupni imenovalec razprave je: kdaj bo visoka politika doumela, da gospodarjenja ni mogoče uravnati s papirnatimi resolucijami,

Vse probleme naj bi predstavili tudi ob obisku predsednika slovenske gospodarske zbornice v sozdu. Verjamemo v polno mero razumevanja in tudi udarnost predsednika, zanesti pa se bomo morali nekaj časa predvsem sami nase, ne toliko, da bi se odločili za solidarnostno pokrivanje pričakovanih izgub, temveč da bomo z ostrim rezom v tisto proizvodnjo, ki prinaša izgube, te zmanjšali na znosne. Zaradi sistemkega (ne)urejanja stvari pa naj jih nosi širša družbena skupnost četrdo za ceno ustanavljanja vseh vrst intervencijskih in interesnih skladov in zniževanja akumulativnosti drugih gospodarskih panog. Navsezadnje pije mleko in vino tudi delavec papirnice. Odgovornost za vložena sredstva pa je kolektivna in zato ni odgovoren nihče.

Zbor direktorjev se je v nadaljevanju konstituiral v zbor udeleženk samoupravnega sporazuma o združevanju dela in

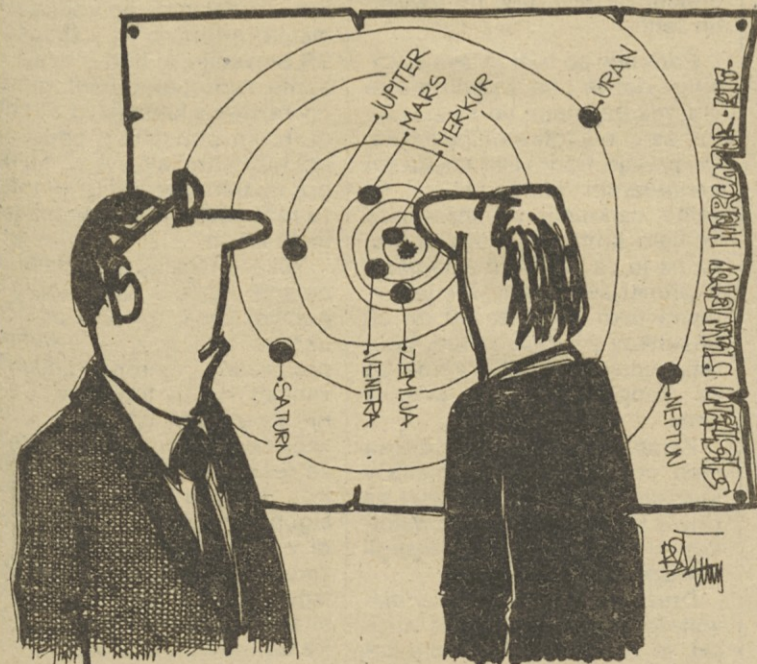
izvoza in tistih, ki jih leta osvoboditve zibajo na valovih solidarnosti. V sporazumu predlagani način zagotavljanja deviz za potrebe osnovnih repromaterialov za kmetijsko proizvodnjo ne sodijo v ta sklop solidarnosti.

Razvoj računalništva bi moral biti sestavni del razvoja sozda, vendar ne v pogledu »mašin«, temveč v prizadevanjih, da računalniško podprte informacije služijo poslovnemu, delegatskemu in operativnemu odločanju. Za zdaj se je poslovodni svet odločil le za okrepitev »mašinerije«, ki naj omogoči vsem članicam elektronsko obdelavo podatkov. Kakšne in katere informacije pa so potrebne za spremljanje delovanja usklajenih poslovnih funkcij (to je pogoj za uspešno delo gospodarskega sistema) na različnih ravneh odločajo (TOZD - DO - SOZD), so direktorji prepustili strokovnim službam sozda. Ne bi hoteli prizadeti dosežkov in prizadevanj delavcev računalniških centrov, vendar menimo, da nepismenost ni prehud izraz za naše poznavanje funkcije računalništva, organizacije dela in vsebine odločanja kot elementov, ki jih zahteva računalniško podprta informacija. Izmenjava izkušenj in znanja bo nujno potrebna z vsemi tistimi, ki rezultate svojega znanja in strojev tudi lahko že pokažejo. Je pa že sama odločitev, da so računalniki hudo potrebna reč, več kot hvalevredna, saj kaže, da izkoreninjamo miselnost »tudi peš se daleč pride«.

Preveč smo obremenjeni s tekočimi problemi gospodarjenja, da bi o njem izgubljali besede za leto 2000. Ad ratificandum - v potrditev, kar je treba potrditi - je sklep glede dolgoročnih razvojnih usmeritev SOZD MERCATOR-KIT 2000. Ad rem - k stvari - pa s srednjeročnim planom.

Iz dela organov sozda

sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino sozda MERCATOR-KIT. Določil je predlog samoupravnega sporazuma za obravnavo na delavskem svetu sozda. Bolj kot sama obravnava osnutka in določevanje predloga je bila zanimiva ugotovitev poročevalca, da nas utegne prehiteti nov devizni zakon - »potem pa je že vse jasno«. Brez zlobe se tudi za samoupravno urejanje odnosov na področju ustvarjanja in delitve deviz - s tem pa tudi obveznosti, ki jih nalagajo vsi dokumenti v zvezi z izvozom - vprašamo po enakopravnosti tistih subjektov, ki nosijo breme

Vem, da smo se dogovorili o potrebnem nadaljnjem razvoju, vendar pa mislim, da neke kljub temu morajo biti meje.

Iz dela organov sozda

Samoupravni organi Mercator-Interne banke

Gizela Weibl

Pristopilo osem novih članic

Delegati zbora Mercator-Interne banke so imeli v četrtek, 11. aprila drugo redno sejo v sejni sobi M-Mednarodne trgovine v Ljubljani. Poleg stalnih točk dnevnega reda so bile obravnavane naslednje pomembnejše teme:

– sprejeto je bilo poročilo o delu Mercator-Interne banke v prvem trimesečju letošnjega leta in nov pravilnik o uresničevanju samoupravne delavske kontrole,

– obravnavana in sprejeta so bila stališča za gradivo za 4. sejo zbora LB-GB, to je v glavnem poročilo za preteklo leto, načrt prihodkov in odhodkov za leto 1985 in spremembe oziroma dopolnitev SaS o zdužitvi v LB in Statuta LB ter verifikacija sklepov o višini obrestnih mer,

– potrjen je bil pristop oz. združitev osmih novih članic Mercator-Interne banke (7 tozdov Mercator-Ljubljanskih mlekar in Mercator-KZ Ljubljana, TOZD Dobrunje); s tem so vse članice bivšega sozda KIT pristopile v Mercator-Interno banko,

– za naslednje štiriletno mandatno obdobje so delegati soglasno potrdili imenovanje direktorja Mercator-Interne banke Mihe Urbanije ter namestnico direktorja Drago Vapotič.

Uro pred sejo zbora Mercator-Interne banke pa je imel svojo četrto sejo njen poslovni odbor. Delegati so med drugim določili predlog zboru za sprejem pravilnika o uresničevanju samoupravne delavske kontrole, sprejeti so bili sporazumi o medsebojnem finančnem sodelovanju med Mercator-Interno banko in nečlanicami ter SaS o združenju sredstev za obravnavanje tekoče likvidnosti. Odo-

breno pa je bilo tudi dolgoročno posojilo za trajna obratna sredstva.

Vsako drugo sredo v mesecu zaseda kreditni odbor MIB. 10. aprila 1985 je bila že 8. seja. Na njej je bilo sprejeto in potrjeno:

- združevanje prostih sredstev članic v višini 639,900.000 din
- odobrena kratkoročna posojila članicam v višini 250,500.000 din
- odobrena kratkoročna posojila nečlanicam v višini 150,000.000 din
- prejeti kratkoročni depoziti in iz njih dana posojila v višini 477,325.000 din
- prejeti dolgoročni depoziti in iz njih dana posojila v višini 15,000.000 din
- najem posojil izven sozda za račun članice v višini 321,200.000 din
- avaliranje menic do 90 dni v znesku 81,523.000 din

Članicam MIB sta bili odobreni tudi dve garanciji za zavarovanje plačil in ena garancija za zagotovitev sredstev.

Na vsaki seji kreditnega odbora je podan tudi pregled dnevne likvidnosti MIB. Povprečno stanje žiro računa MIB v dnevih med obema sejama je bilo 499 milijonov dinarjev, odliči 373 milijonov in povprečni prilivi 463 milijonov. Povprečno stanje internih računov članic pa je bilo pozitivno 649,3 milijona in negativno milijarda in 799 milijonov din.

Poslovodni svet sozda razpravljaj o težavah

Andrej Dvoršak

Primarna proizvodnja v krizi

»Agroživilstvo je v krizi, kot je po vojni še ni doživelo,« je bilo poudarjeno v razpravi na poslovodnem svetu sozda Mercator-KIT, ki je bila 4. aprila v Ljubljani. Ne glede na to, da so udeleženci seje razpravljali še o poslovnih rezultatih v preteklem letu, nabavi novih računalnikov, dolgoročnem planu do leta 2000 in o pristopu k samoupravnemu sporazumu, ki ureja odnose pri zunanjetrgovinskem poslovanju v okviru Mercator-KIT, je očitno, da je bila prav problematika proizvodnje in predelave hrane v ospredju. Žal ni bilo slišati niti ene vzpodbudne besede.

Direktor Mercator – Ljubljanskih mlekar prof. France Kervina je sprožil to razpravo, ko je poudaril, da se trendi proizvodnje mleka nezadržno slabšajo. Vsaka molzna krava na posestvu pomeni 10.000 dinarjev izgube, zato Ljubljanske mlekarne pričakujejo, da bodo na svojih posestvih zaradi proizvodnje mleka konec leta imele 10 do 12 milijard dinarjev izgub, kar bo pripeljalo do krčenja osnovne črede. Le tako bo mogoče izgube zmanjševati! Poudaril je še, da se od praznih fraz in političnega leporečenja ne da živeti ter da je potrebna takojšnja konkretna in učinkovita akcija, če želimo zadržati osnovno čredo in s tem tudi proizvodnjo neokrnjeno.

Administrativno določene oziroma vsiljene cene mleka so tudi povzročile, da imajo mlekarne že v prvih letošnjih mesecih izgube. Istočasno pa izvršni svet izpušča iz rok nadzor nad proizvajalci repromateriala, kar povzroča zaostrovanje kmetijske problematike. Agroživilstvo je zato izpostavljeno nevzdržnemu izsiljevanju proizvajalcev repromateriala, ki svoje blago prodajajo po »sivih« cenah, ki so višje od tistih, ki jih prikazujejo v računih. To je eden od vzrokov krize, ki se bo v vsej ostrini pokazala v naslednjih mesecih.

Tem ugotovitvam so pritegnili tudi drugi prisotni, ki so v svojih razpravah prikazali razsežnost težav, s katerimi se srečujejo kmetijske proizvodne in

predelovalne organizacije sozda.

Predstavniki Mercator – KŽK Gorenjske, Kranj je povedal, da je letošnja četrletna proizvodnja za 3,5 do 6 odstotkov nižja od lanske. Ob tem pa direktni in odvisni stroški bliskovito naraščajo. Računajo, da bo samo mlečna proizvodnja do konca leta povzročila 120 milijonov dinarjev izgub, ki jih ne bodo mogli pokriti iz drugih dejavnosti. Pri vsakem litru mleka, ki ga

Izvoz večji od uvoza

Sozd MERCATOR – KIT je lani izvozil za 3.814,879.000 dinarjev blaga, uvozil pa ga je za 2.768,730.000 dinarjev. S storitvami smo ustvarili 468,876.000 dinarjev deviznega priliva in 13,400.000 dinarjev s posojili, medtem ko smo imeli za 58,322.000 dinarjev deviznega odliva za storitve in 71,110.000 dinarjev za posojila. To pomeni, da je bil naš saldo ob koncu leta 1984 1.399,033.000 dinarjev.

Kot zanimivost povejmo, da je sozd Emona imela devizni saldo 1.196,808.000 dinarjev in devizni priliv v višini 4,864,250.000 dinarjev, sozd HP Združeno podjetje živilske industrije Ljubljana pa je imelo saldo 131,185.000 dinarjev in devizni priliv 2.571,219.000 dinarjev. Vsi podatki so obračunani v dinarjih po tečaju 1 USA dolar = 185,70 dinarja.

prodajo, imajo 20 do 30 dinarjev izgube!

Nič boljše niso razmere v klavništvu, kjer je proizvodnja za 3 do 4 odstotke nižja kot lani. Edini svetli točki sta oljarna, kjer je proizvodnja za 20 odstotkov višja glede na isto obdobje lani, in proizvodnja agrotehničnih strojev.

Na poslovodnem svetu sozda smo izvedeli, da je prišlo v začetku aprila na farmi Bled do prekinitve dela, prvi po dvajsetih letih.

Podobne so tudi težave v Mozirju, kjer je bilo v prvih mesecih odkupljenega od kooperantov za 2 odstotka manj mleka. Da padajo tržni viški mleka pri kooperantih, je razumljivo, če vemo, da kmetje vse manj uporabljajo krmila. Njihova uporaba se je za polovico zmanjšala v primerjavi z lanskim letom, ravno tako pa je za 20 do 30 odstotkov zmanjšana tudi uporaba umetnih gnojil. Vzrok so za kooperante že previsoke cene.

Zaradi neusklojenega odnosa med cenami mesa in mleka v Mozirju ne dobijo več telet za privez in tako gre kar 60 odstotkov v zakol, ne da bi dosegli ustrežno težo.

Družbeno organizirano proizvodnjo ovirajo predvsem stroški, ki so se dvigali hitreje kot prodajne cene, prav tako pa tudi cene obresti. Predstavniki Mercatorjeve Zgornjesavinjske

kmetijske zadruge Mozirje je opozoril, da so zaradi neustreznih cen zmogljivosti za proizvodnjo piščancev izkoriščene le 30 do 40 odstotno. Ta zadruha letno pokrije z 21 milijoni konzumnih jajc kar 10 odstotkov slovenskih potreb, vendar pa se že približuje meji rentabilnosti, kar pomeni, da bodo najbrž morali tudi to proizvodnjo skrócić.

Da bi bila slika še temnejša, so na svojo problematiko opozorili tudi predelovalci mesa. Kot je povedal predstavnik Mesne industrije iz Ljubljane, prodaja mesa in mesnih izdelkov skokovito pada. Samo v prvih treh mesecih letos je prodaja mesa padla za 8 do 10 odstotkov, prodaja trajnih mesnih izdelkov pa kar za 60 odstotkov. Zato so njihove zmogljivosti za proizvodnjo teh izdelkov zasedene le 30-odstotno. Če vemo, da prav predelava mesa v trajne mesne izdelke ustvari največjo akumulacijo, si lahko predstavljamo, s kakšnimi težavami se utegne mesna industrija ubadati ob zaključem računu.

Ko so udeleženci seje razčlenjevali vzroke za nastale razmere, so ugotovili, da sta se v prejšnjem obdobju v družbenem sektorju znatno zvišali produktivnost kot tudi izkoriščenost sredstev za proizvodnjo, zato v notranjih rezervah težav nihče ne more sam reševati. Edina možnost je v prilagajanju in v spremembi ustroja proizvodnje.

Slišali smo oceno, da se je po obdobju ugodnega zvišanja cen kmetijskih proizvodov začel zastoj in celo njihovo padanje ob istočasni rasti cen repromateriala. Če temu dodamo še obrestno politiko, ki je najbolj prizadela družbeni sektor, ki ima mnogo dolgov ter dolge proizvodne cikle, lahko izluščimo prvi element krize. Drugega lahko iščemo v zmanjšani potrošnji ter njeni strukturi. Kupci namreč vse bolj segajo po cenejših proizvodih, kar se tudi odraža na poslovnih rezultatih kmetijskih organizacij. Da bi bil položaj še težji, se vmešava administrativno vsiljevanje cen ter istočasen uvoz masla in mleka. Zaradi vsega tega so prizadete tudi trgovske organizacije. Miran Goslar je povdaril, da bo sozd moral poiskati rešitve znotraj svojega sistema in izkoristiti vse prednosti, ki mu jih ta ponuja. Vendar pa to lahko le delno oblaži krizo, ki nas nikakor ne bo obšla.

Miran Goslar je seznanil prisotne z naporu vodstva sozda za reševanje perečih problemov in s stiki, ki jih je vodstvo v ta namen navezalo z republiškim izvršnim svetom, gospodarsko zbornico ter drugimi pristojnimi organi. Opozoril je na bližnjo skupščinsko razpravo o kmetijstvu, na katero se morajo delegati po regijah temeljito pripraviti in v skupščini SR Slovenije, ki bo zasedala 17. aprila, nastopiti s predlogi rešitev razmer v kmetijstvu. Predlogi, ki jih ponujamo, bodo najbrž težko uresničljivi, so pa najbrž ta trenutek edino primerni za reševanje težav oziroma pretečih izgub.

Tovariš Goslar je še dejal, da ne sme nihče v naših ozdih izgubljati časa, da sam odločno ukrepa tudi z zmanjševanjem proizvodnje oziroma zmanjševanjem vložka stroškov. Čakanje na pomoč od zunaj je odveč, kajti te pomoči bo premalo za reševanje vseh, ki se ubadajo s težavami. Sozd problemov izgub, ki se bodo pojavile zaradi vsiljenih cen, nikakor ne bo zmogel reševati sam. Ne bo kril izgub, ki jih povzročajo administrativno določene cene. Za take izgube bo moral najti rešitev tisti, ki je cene vsilil, ne glede na ekonomske izračune v združenem delu.

Imenovanja:

V mesecu aprilu so bili na 3. zasedanju delavskega sveta, 16. 4., imenovani člani poslovodnega odbora sozda MERCATOR-KIT, in sicer: za predsednika dosedanji generalni direktor sozda Mercator Miran Goslar (na sliki desno), za njegovega namestnika dosedanji predsednik PO sozda KIT, Anton Mastnak (na sliki levo), za podpredsednika za blagovni promet in gostinstvo Franc Prvinšek, za podpredsednika za in-

dustrijo in storitve Dimitrij Ponikvar, za vodjo Delovne skupnosti SOZD MERCATOR-KIT Marko Glažar. Hkrati je bil te dolžnosti razrešen dosedanji vodja Vukadin Nedeljković.

Zbor MERCATOR – Interne banke je 11. 4. imenoval za direktorja M-Interne banke Miha Urbanijo, za njegovo namestnico pa Drago Vapotič.

Pridružujemo se čestitkam ob imenovanju!

Mercator-Konditor se je preselil

Andrej Dvoršak

Ob vsakem času sveže pecivo

Običaj je, da ima vsaka tovarna svoj krst ob otvoritvi: z rezanjem rdečega traku, ob slavnostnih govorih itd. Nič takega se ni zgodilo, ko se je v svojo novo »tovarno slaščic« konec marca preselil Mercator-Konditor, ki je bil prej raztresen kar na štirih koncih Ljubljane. Naložba je tudi iz združenih sredstev sozda in pomembna z vidika specializacije in modernizacije v predelovalni živilski industriji.

Škoda, delavci Konditorja bi imeli kaj pokazati. Njihova nova tovarna ima kar 3.200 kvadratnih metrov površin, od tega 2.600 m² namenjenih proizvodnji, ostalo pa so skladišča, pisarne in prostori za servisne dejavnosti. Objekt je zgrajen tako, da je mogoče povečati oziroma dograditi skladiščne in proizvodne prostore, pri čemer ne bo težav niti z zemljiščem, saj je parcela velika kar 12.000 m². Novi objekt Konditorja bo tej delovni organizaciji omogočil hitrejši razvoj in uvajanje novih proizvodov.

To je tudi želja vseh 180 delavcev, ki so se zaradi nove na-

prične sredi noči – ob treh zjutraj – in traja do enajste oziroma 12. ure. Delavci postopoma prihajajo in odhajajo, kombiji pa vse dopoldne razvažajo sveže torte in pecivo po ljubljanskih trgovinah.

Organizirani so tako, da dostavljajo svoje izdelke trgovinam večkrat dnevno, kar pomeni, da kupec vedno dobi popolnoma sveže pecivo. To je za potrošnika zelo pomembno, nič manj pa ni pomembno za trgovino, ki si na ta način, predvsem po zaslugi Konditorja, lahko pridobi dober glas. Resda je ekonomsko gledano tak način

Svoj proizvodni program delijo v tri sklope, čemur je prilagojena tudi nova tovarna, v kateri so trije vzporedni, med seboj ločeni proizvodni trakovi. V prvi sklop sodijo torte, zavitki, kremne rezine in drugo slaščičarsko pecivo, v drugega krofi in podobno cvrtje, tretjega pa sestavljajo pekarski izdelki, kamor sodijo primorska žemlja, štručke za hot-dog in makovke.

Dnevno naredijo okoli 6.000 koščkov tort, 5 do 6.000 krofov, 3 do 4.000 kosov zavitkov, žepkov itd. ter 2.000 kosov drobnega slaščičarskega peciva. Vse to prodajo v Ljubljani in bližnji okolici tja do Vrhnike, Grosup-

Otvoritve

ljega in Kamnika. Najpomembnejši kupec je Mercatorjeva mreža trgovin, sledijo vrtci in prodajna mesta Mercator-Ljubljanskih mlekarn, nekaj pa prodajo tudi obratom družbene prehrane.

Že v kratkem bodo tržišču predstavili vrsto novih izdelkov, s katerimi žele popestriti turistično ponudbo Ljubljane. To bodo slaščice, ki so jih razvili v svojem laboratoriju in ki naj bi postale ljubljanska značilnost. Pravijo, da imajo sedaj, ko so zaključili naložbo in kadrovske okrepili kontrolni razvojni laboratorij ter prenesli celotno proizvodnjo na eno samo mesto, izjemne možnosti razvoja, saj se v slaščičarstvu v zadnjih 100 letih ni kaj prida spremenilo. Zato so tudi njihovi načrti dokaj smeli. Za leto načrtujejo 688 milijonov dinarjev celotnega prihodka, 272 milijonov dohodka in 194 milijonov dinarjev čistega dohodka. Te številke pa bodo najbrž presegli, saj so že doslej bili njihovi kazalci uspešnosti poslovanja nad povprečjem v podskupini dejavnosti.

in diskutirajo. Svoja stališča zagovarjam toliko časa, dokler čutim, da imam prav, ne glede na izjave drugih.

Katere oblike vedenja na sestankih so nesimpatične – v vseh treh omenjenih vlogah, pri predsedujočem, poročevalcu in razpravljalcu?

Najbolj nezaželeno je prekinjanje diskutanta in vpadanje v besedo drugega; uporaba avtoritete glede na stopnjo odgovornosti in vsiljevanje svojega mnenja drugim; plasiiranje ideje drugega kot svoje lastne, in celo tako, ki je bila svojčas drugemu odklonjena; zapuščenje sestanka predčasno, zamujanje sestanka ali vstajanje, odhajanje, prihajanje, prišepetavanje, nesprenjanje razpravljalca in podobno.

Načel bi še dvoje vprašanj: pojava avtokracije pri izvajanju nekaterih samoupravnih pravic in pa napeke v zapisnikih. Poglejte, delavski svet za odločanje o uresničevanju nekaterih pravic in obveznosti delavcev ustanovi komisije. V delu teh komisij mora sodelovati vodilni delavec, zlasti kadar komisija rešuje vprašanja, ki tega morajo brigati. Dogaja pa se, da komisija odloči brez poprejšnjega dogovora. V takih primerih se vedno skriva neka samovolja, neka nepravilnost.

Pogosto poslušamo, češ saj so seje vnaprej pripravljene...

Sklepi za seje organov samoupravljanja morajo biti pripravljene. Ti sklepi niso abstraktni, slonijo na vsebini gradiva, ki je predloženo delegatom. Vse to sodi v dobro pripravo sestanka, za katero velja reko »dobra priprava je pol uspeha«.

Iz računalniških centrov

Nabavljamo novo računalniško strojno opremo

Delavski svet SOZD Mercator-KIT je na 3. zasedanju, dne 16. aprila, odobril predlog sektorja za AOP za nakup nove računalniške opreme. S tem so delegati delavskega sveta izrazili zaupanje v delo računalniških centrov in omogočili nadaljnji še hitrejši razvoj računalniških obdelav v sozdu.

Razlogi, zaradi katerih smo se odločili za nabavo nove opreme, so predvsem zagotovitev nadaljnega razvoja tekočih programov in obdelav za sedanje uporabnike, večje možnosti uvajanja računalniških obdelav za nove uporabnike in možnosti za vključitve v skupno in enotno obdelavo za tiste ozde, ki sedaj obdelujejo podatke izven sistema MERCATOR – KIT.

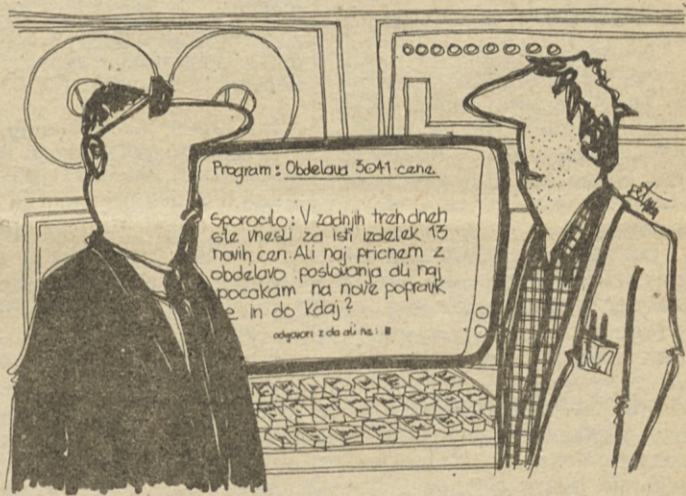
Delavski svet je odobril nabavo sledeče računalniške opreme:

- CPE (Delta 4850) 6 MB
- magnetni disk 5 kom 300 Mbyte
- magnetni trak 3 kom 800/1600 Mbyte

- tiskalnik 2 kom 600 vrstic
- konzolni tiskalnik 5 kom
- terminali 16 kom
- multiplexer 32 linij
- modem 12 kom

Skupni znesek za programsko opremo znaša 225.901.475,00 dinarjev.

Z nabavo nove računalniške opreme si bomo v računalniških centrih ustvarili boljše pogoje za še hitrejšo rešitev in uvajanje računalniških obdelav v naših ozdih in s tem tudi materialno osnovo za širitev strojnih in programskih pogojev dela v računalniških centrih sozda MERCATOR – KIT.

Dvoje možnosti je: ali napaka v programu, ali pa je pričel razmišljati sam.

Imenovodja slaščičarne Ana Šubelj, direktor Uroš Gros in tehnični vodja Martin Jager: zadovoljni v novi tovarni slaščic

ložbe zavestno odrekli delu osebnih dohodkov. Ko smo se pogovarjali z direktorjem Urošem Grosom in tehničnim vodjo Martinom Jagrom, smo zvedeli, da njihova strategija temelji na industrijski proizvodnji kakovostnih svežih, hrustljavih slaščic.

Kajpak to pomeni, da morajo tem zahtevam prilagoditi celoten proizvodni postopek. Delovni dan se v tovarni slaščic

poslovanja nekoliko dražji, je pa to edina prava pot za nadaljnji razvoj in širjenje tržišča, kajti le tako lahko slaščičar oziroma njegovo ime postane pojem kakovosti. Da bi jo v Konditorju obdržali na ustrezni ravni, morajo skoraj »čarati«, kajti moka, ki jo dobivajo v zadnjih mesecih, ne ustreza. Kljub temu jim z bogatim znanjem in tehnološkimi možnostmi uspeva narediti kar najboljše proizvode.

Pogovori o »poslovodskem slogu«

Nadaljevanje iz prejšnje številke

O bontonu na sestankih

V prejšnji številki smo pričeli s serijo krajših pogovorov z Vukadinom Nedeljkovičem o poslovodskem slogu. Obdelali smo prvi poligon vodilnega delavca, pisarno. To pot smo spraševali o pogledih na sestanek kot torišče delovanja poslovodnega delavca.

Kako gledate na sestanke?

Sestanki so sistem dela pri nas in povsod v poslovnem svetu. Toda, ko sestanek preseže mejo potrebe, je to sestankovanje?

Katera je ta meja?

Sestankovanje se začne takrat, kadar se na več sestankih obravnava ista problematika in se nič ne naredi, sklepi se ne izvajajo. To se zgodi, če razprava ne poteka pravilno, to je če vodja sestanka ne skrbi, da razpravljalci ostanejo pri točkah dnevnega reda, ampak se na sestanku obravnavajo druga ali obrobna vprašanja; nadalje kadar sestanek ni pripravljen, tako da prisotni postanejo nezainteresirani, začnejo zapuščati sejo, gledati na uro, se spogledovati, zmajevati z glavo, mežikati in podobno.

V čem je po vašem mnenju zgledno vodenje sestanka?

Kadar oseba, ki vodi sestanek zlasti pokaže spoštovanje do stališč sogovornikov in da prisotnim ne dodeljuje nasvetov kot šolarčkem, kljub temu, da je lahko modrejši od

ostalih – vendar naj se s tem ne hvali, to naj drugi spoznajo.

Kakšnih pravil se vi osebno držite v zvezi s sestanki – denimo najprej, kadar ste predsedujoči?

Če sem predsedujoči, se tega lotim tako: pojasnim, čemu je sklican sestanek. Podam kratek uvod v problematiko. Skrbim, da vsak razpravljalec dobi odgovor, če je postavil vprašanje, ali se njegovo mnenje sprejme kot sklep. Izogibam se temu, da bi v uvodu vsiljeval svoje mnenje o vprašanju, o katerih bodo navzoči razpravljali. V nadaljevanju skrbim, da so sklepi natančno formulirani.

Kako ravnate, kadar ste poročevalci?

Prisotne opozorim na gradivo in ga na kratko razložim. Sovražim delovna gradiva, napisana v dolgih stavkih, brez poudarjenih povedkov. Gradivo mora imeti krajša poglavja, obsežnejše gradivo pa še kazalo in ustrezne sheme.

Kako se vedete kot udeležene v razpravi?

Puščam, da drugi prej razmišljajo

**Nove
brazde**

**Nove
brazde**

Gradili bomo center za hitro razmnoževanje krompirja

Dr. Miloš Kus

Semenski krompir za boljši pridelek

Med večja vlaganja Mercator-KŽK Gorenjske Kranj v letošnjem letu sodi nedvomno nameravana gradnja Centra za hitro razmnoževanje krompirja. Zgradili naj bi ga v okviru tozda Kmetijstvo, ki je največji pridelovalec semenskega krompirja v Sloveniji in med največjimi v Jugoslaviji.

O krizi pridelovanja krompirja v Sloveniji je naša javnost seznanjena, saj je bilo v sredstvih javnega obveščanja o tem rečenega oziroma napisano že dovolj. Nesporno namreč je, da so povprečni hektarski pridelki krompirja v Sloveniji med najnižjimi v Evropi in kar za polovico nižji kot pri naših sosedih. Razlogov je sicer več, najpomembnejši pa je, da za saditev ne uporabljamo kakovostnega semena. Tako seme mnogo bolj kot v Sloveniji cenijo drugod, npr. vzdolž naše obale, v Makedoniji, v Medžimurju itd. Zato vsako leto kupijo naše viške semenskega krompirja (tiste količine, ki ostanejo po zadovoljitvi slovenskih potreb) povpraševanje po njem pa še vedno narašča. V zadnjem času tudi v Sloveniji.

Nezanimanje slovenskih pridelovalcev krompirja za uporabo kakovostnega semena še v nedavni preteklosti se odraža tudi v semenarstvu. Medtem ko smo še pred kratkim trošili energijo v dokazovanju, da je pridelovanje semenskega krompirja, tako osnovnega kot komercialnega, pri nas nujno in govorili o prednostih, ki jih

imamo na tem področju v Sloveniji, so v drugih evropskih državah vlagali v semenarstvo krompirja velika sredstva. Predvsem gre za vlaganja v pridelovanje brezvirusnega sadnega materiala (BSM), ki pridelovalec komercialnega krompirja vsako leto zagotavlja novo neokuženo izvorno seme. BSM je namreč osnova sodobnega pridelovanja semenskega krompirja in porok za visoke pridelke merkantilnega krompirja za vse vrste porabe. Namesto počasnega selekcijskega postopka na polju teče sodobno pridelovanje BSM po posebni metodi v nadzorovanih pogojih (laboratorij – rastlinjak – mrežnik) zelo hitro. Delo, za katerega smo prej potrebovali 4 leta, opravimo sedaj v nekaj mesecih. In ker delamo v nadzorovanih pogojih, so gomolji, ki jih na ta način pridelamo, zanesljivo neokuženi.

Stari način pridelovanja BSM pri nas, enako kot se je to dogajalo tudi drugod, pojenjuje, in sicer zaradi pojave novih virusov na krompirju in množične okužbe krompirja z njimi. Seleksijski material na polju je zato iz leta v leto izpostavljen

večjemu infekcijskemu pritisku, vse pogostejši so izpadi v kakovosti, preskrbljenost z domačim osnovnim semenom pa se pri večini krompirjevih sort slabša. Zato kljub našim prizadevanjem uvoz osnovnega semena, torej tistega, ki je potrebno za semenarstvo, narašča namesto, da bi se zmanjševal. Letošnjo pomlad smo bili prisiljeni uvoziti v Jugoslavijo tudi več tisoč ton komercialnega semena, torej takega, ki ga uporabljamo neposredno za pridelovanje merkantilnega krompirja. Res je sicer, da smo imeli lani izjemne okoliščine, vendar brez urejenega semenarstva nimamo nobenega zagotovila, da ne bo podobnih izjemnih let v bodoče vse več.

Postopek hitrega razmnoževanja krompirja smo razvijali v okviru naše raziskovalne enote – Laboratorij za fiziologijo in virusne bolezni krompirja – pri tozdu Kmetijstvo od leta 1980 do 1984. Sedaj je dokončno izdelan in preizkušen ter pripravljen na množično proizvodnjo; seveda pod pogojem, da bomo razpolagali z ustreznimi objekti, ki jih predvideva gradnja Centra za hitro razmnoževanje krompirja. S tem centrom bomo v Sloveniji preostili velik prepad, v zadnjih desetih letih med nami in razvitim svetom, ki se žal iz leta v leto še pogloblja.

Gradbeni in izvedbeni načrti za Center za hitro razmnoževa-

Na prvem srečanju po združitvi v SOZD MERCATOR-KIT, ki je bilo organizirano za vodilne delavce KŽK Gorenjske in predstavnike delovnih organizacij skupnega pomena ter delovnih skupnosti SOZD in M-Interne banke je bilo postavljeno tudi vprašanje financiranja centra za pridelavo semenskega krompirja. Na sliki desno še tedanji direktor KŽK Kranj, Jože Kavčič, levo novi direktor Janez Tavčar. Foto: Jaro Novak

nje krompirja so izdelani v vseh podrobnostih. Gradbeno podjetje Gradbenec je bilo zaradi najugodnejše ponudbe izbrano za izvajalca. Center bomo gradili v neposredni bližini skladišč za semenski krompir v Senčurju pri Kranju.

Program izgradnje Centra, ki znaša 423,2 milijona dinarjev je v planu SOZD Mercator-KIT. Iz združenih sredstev, ki se zbirajo pri Interni banki SOZD, bo zagotovljeno 20% vsote, potrebne za vlaganje v osnovna sredstva. Neposredno bodo sovlagale tudi TOZD v okviru DO KŽK Gorenjske.

Pri financiranju izgradnje centra bo sodelovala tudi LB, Temeljna banka Gorenjske s 60% deležem za osnovna in obratna sredstva. Težava je v tem, da investitor – tozda Kmetijstvo, ni sposoben prevzeti obveznosti za to posojilo. Zaradi širšega interesa, ki ga ima gradnja Centra za pridelovanje semenskega krompirja in za povečanje pridelkov po enoti površine pri pridelovanju jedilnega krompirja za industrijsko

predelavo, je bilo dogovorjeno, da pomagajo pri realizaciji te investicije tudi SK Semenarna, Kemična industrija Helios in HP Kolinska. Vsaka bo prevzela dogovorjeni del obveznosti za bančno posojilo.

Preostali del finančnih sredstev bo zagotovljen iz različnih drugih virov in pod različnimi pogoji – od ZHKS Slovenije, KŽRS in Zveze zavarovalnih skupnosti Slovenije.

Del sredstev za gradnjo bo združen tudi nevrčljivo. Med temi sovlagatelji so Sklad za intervencije v kmetijstvu pri SOB Kranj in Skupnosti za sadje, krompir in vrtnine Slovenije, PO za krompir.

Če bodo dogovori o financiranju Centra kmalu podpisani, bomo z gradnjo začeli že letos, tako da bo proizvodnja v novih objektih stekla že v letu 1986.

**Nove
brazde**

Agromehanika predstavila novo škropilnico

Miran Šubic

Zmaga domače pameti

Na kranjskem 24. sejmu kmetijstva in gozdarstva se predstavlja tudi TOZD Agromehanika, ki sodi v okvir Mercator-Kmetijsko živilskega kombinata Gorenjske Kranj. Predstavitev je tudi tokrat povezana z novostjo, ki so za to delovno organizacijo že običajne. Prizadevna konstruktorska ekipa tozda Agromehanike je namreč znana po svojih inovacijah in izboljšavah in zato ni čudno, da so dobili že številna priznanja (Inovator občine Kranj in druga).

Letoščnja novost je traktorska škropilnica, ki so jim jo v licenčno proizvodnjo ponujali iz tujine. Toda direktor Friderik Lazar in Bojan Šinkovec sta razmišljala drugače in škropil-

nico napravila sama. Nova serija škropilnic od 330 do 1100 litrov je sedaj že dejstvo, obenem pa je to zmaga domače pameti nad uvoženim znanjem. Primer je sicer s skladi s tistim,

kar pri nas oznanjamo, toda podobnih dejanj ni ravno veliko.

Letno bodo napravili okoli 15 tisoč škropilnic – vse pa bo odvisno od potreb in zahtev tržišča, ki ga Agromehanika zelo dobro obvlada, kupci pa ji zapajo. Sodelovanje z delovno organizacijo Tomo Vinković in ugled po vsej Jugoslaviji sta »aduta« tega kolektiva in zato ni čudno, da že skoraj velja geslo za rezervne dela ali kaj drugega: »Če ni nikjer, v Kranju ga boš gotovo dobil«.

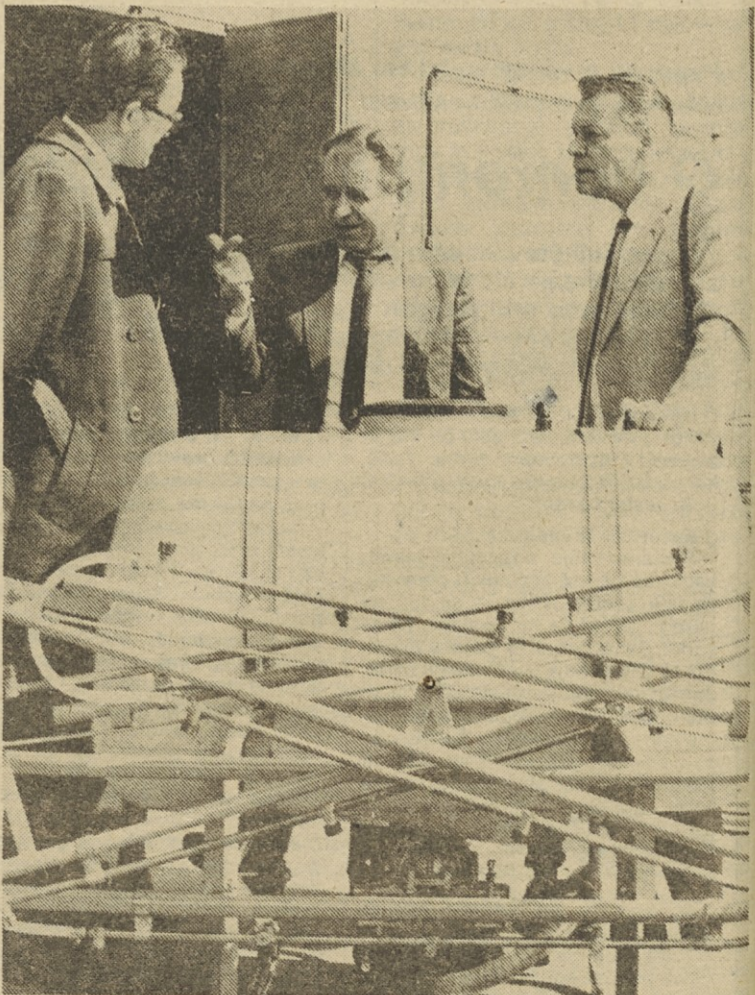
Licenčnih pravic torej ne bodo plačevali. Zdaj imajo svoj izdelek, ki bo konkurenčen tudi v izvozu. Vsaka škropilnica je povsem iz domačega materiala. Prav ob tem je potrebno poudariti še prihranek materiala,

saj pri 10 tisoč primerkih prihranijo kar 350 ton materiala, to pa znese letno 35 milijonov dinarjev. S tem se bo konkurenčnost v tujini še povečala, saj bo cena nižja, kot so enake škropilnice tujih proizvajalcev. Poznavanja tržišča in kmetijske proizvodnje ter njenih zahtev

veliko pripomorejo k uspehom. Ker to ni prvi (in ne zadnji) tak primer v Agromehaniki, lahko upamo na nove izdelke za izboljšanje proizvodnje. Tudi vsakoletni poslovni uspeh tega tozda in primeren standard zaposlenih je nasledek njihove iznajdljivosti.

TOZD Cohtal iz sestava M-Mednarodne trgovine je predstavil program kmetijske mehanizacije iz uvoza.

Direktor tozda Agromehanika Kranj, Friderik Lazar (na sredini) v pogovoru z vodjem delovne skupnosti sozda, Markom Glažarjem (levo) in Antonom Kočevrjem, vodjem Studia za EP sozda (desno) na razstavišču ob novem izdelku. Foto: Jaro Novak

**Nove
brazde**

**Nove
brazde**

Uspešno delo Osemenjevalnega centra Preska

Andrej Dvoršak

Cene onemogočajo strokovni izbor

Mercator-Kmetijski zavod Ljubljana ima v svojem sestavu tudi Osemenjevalni center Preksa pri Medvodah. Naloga centra je, da redi bika rjave in črno bele pasme ter bika mesnatih pasem, ki so odbrani za osemenjevanje. O pomenu Osemenjevalnega centra govori podatek, da na njem pridelajo dovolj semena za potrebe vseh živinorejcev naše republike, ter da z njim oplode še kakšnih 15.000 krav v drugih republikah, kar da skupno število 115.000 oplojenih krav letno.

Da lahko zadovolje vse potrebe po semenu morajo imeti čredo najmanj trideset plemenskih bikov rjave, devet črno bele in tri mesne pasme. Kot nam je povedal mag. vet. Anton Grabljevec, ki je tudi vodja centra, dobe od vsakega bika letno po prečno 7000 doz semena. Po podatkih, ki jih skrbno zbirajo in računalniško obdelujejo, je rezultat brejosti pri rjavi pasmi 70-odstoten, pri črno beli pa za pet odstotkov slabši.

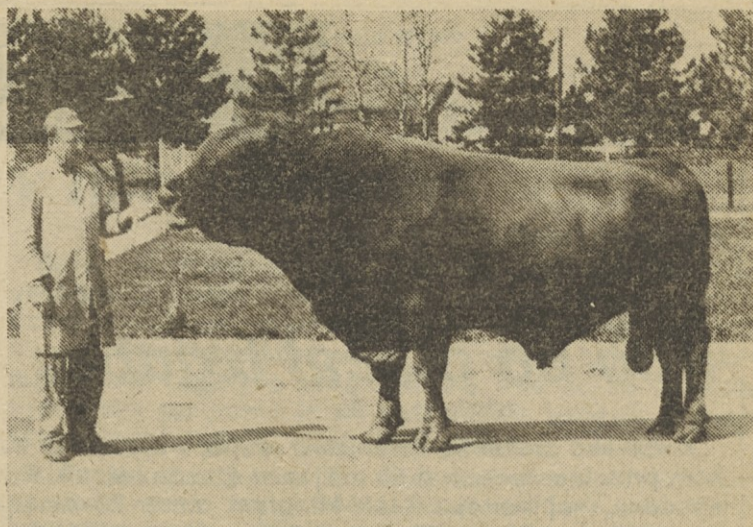
Žal pa naši živinorejci nekako ne znajo izkoristiti možnosti, ki jim jih daje genetska zasnova plemenskih bikov iz Preske. Te bika načrtno vzrejajo tako, da je z izborom strokovnjakov uspelo vzrediti takšne, ki po karakteristikah ne zaostajajo skoraj nič za biki, ki jih gojijo na

osemenjevalnih centrih živinorejsko razvitega sveta. Genetska zasnova naših bikov je takšna, da bi lahko njihove potomke letno proizvajale okoli 9000 litrov mleka pri črno beli pasmi oz. 6500 litrov pri rjavi pasmi. Da te možnosti izkoristimo le polovično, je vzrok predvsem v naši živinorejski kulturi in razmerah, ki vladajo v kmetijstvu oziroma na trgu. V ponazoritev le podatek, da naše krave v A-kontroli dajejo le 3551 litrov mleka v zasebnem sektorju oziroma 3933 litrov v družbenem (rjava pasma). Nekaj več mleka daje črno bela pasma, kjer v zasebnem sektorju namolzejo letno 4320 litrov mleka, v družbenem pa 5072 litrov. S takimi rezultati pa Osemenjevalni center v Preski ne

more biti zadovoljen, saj predstavljajo priporočilo za izvoz semena njihovih bikov. Doslej jim je uspelo izvoziti pomembnejšo količino le v Srednjo Ameriko.

Zato, da izboljšujejo svojo čredo, morajo sami uvažati seme plemenskih bikov iz drugih držav. Doza semena najbolj kakovostnega ameriškega bika stane tudi do 20.000 dolarjev. Izbor je izredno pomemben za povečanje proizvodnje mleka, o čemer priča podatek, da je bila v letu 1974 povprečna mlečnost krav v družbenem sektorju 4142 litra, deset let zatem pa že 5025 litra, s čimer pa se še ne smemo zadovoljiti. Prav tako se je povečal odkup mleka oziroma mlečnost pri kravah v zasebnem sektorju. Leta 1974 smo odkupili od kooperantov po 1558 litrov mleka letno po kravi, lani pa 1770 litrov.

Kljub uspehom se v Osemenjevalnem centru Preska ubadajo za vrsto težav. Pri tem igra največjo vlogo cena semena. Marsikdo misli, da večji del vsote, 1640 dinarjev, kolikor plača kmet za osemenitev kra-

Bik Norman ima že več tisoč potomcev, doza njegovega semena pa bi na evropskem trgu stala 30 nemških mark. Foto: A. Dvoršak

ve, predstavlja seme bika, a ni tako. Ena doza bikovega semena stane le 160,00 dinarjev, veterinarska postaja za osemenitev pa plača centru v Preski za dve dozi semena (toliko je običajno potrebno za oploditev) tekoči dušik, kontejnerje za shranjevanje, vso opremo osemenjevalca, strokovno reproslužbo in računalniško obdelavo podatkov le 425,50 dinarjev. To je kajpak preskromno plačilo za trud, ki je vložen v razvoj in tega prav cena, ki jo za seme svojih bikov dosegajo v Preski, že močno zavira. Mimogrede povejmo, da imajo v svoji čredi tudi bika Normana, katerega seme bi na svetovnem trgu dosegalo ceno deset dolarjev za dozo. Ker smo omenili svetovni trg, zapišimo še skromno primerjavo med našim centrom in podobnim centrom v Osnabrücku. Cena bikovega semena iz Preske znaša le 33 odstotkov

cene semena nemških bikov enakih kakovosti. Zato pa je boljše razmerje cen, ki jih imajo osemenjevalne službe. Naša dosega kar 94 odstotkov cene nemške! Tudi sistem osemenjevanja je v Zvezni republiki Nemčiji malce drugačen. Kmet mora plačati 20 DM za osemenitev in posebej še samo seme. Če oploditev ne uspe prvič, jo mora osemenjevalec drugič ponoviti zastonj in kmet plača le ceno druge doze semena. Najnižja cena doze v ZRN je 7 mark, najvišjo pa dosega bik Bell, katerega doza semena stane kar 170 DM.

Zanimivo je, da se nemški kmetje raje odločajo za dražje seme, kajti od tega si obetajo tudi več mleka. Njihova pričakovanja se običajno tudi uresničujejo. Toda ne samo zaradi semena, pač pa tudi zaradi višje živinorejske kulture.

Hlevska skupnost Zavrh

Andrej Dvoršak

Pol milijona litrov mleka letno

Če v naši družbi kdo le za pol glave pokuka nad povprečje, takoj postane tarča zavisti, ki ima pri nas svojo domovinsko pravico in tradicijo. Vedno vidimo le »bogatstvo«, pozabljamo pa na trud, delo in odpovedovanje, ki so bili za to potrebni. Kadar se kak kmet odloči, da bo povečal hlev in začel z družbeno usmerjeno proizvodnjo mleka ali mesa, hitro vsi sosede skočijo pokonci: pogled ga kulaka! Nihče pa ne vidi, da ima kmet od tega bolj malo koristi, saj sadov svojega dela nima časa uživati. Največjo korist ima družba.

Najbrž so se s tako miselnostjo srečali tudi Misovi iz Zavrha pri Medvodah, saj je miselnost vseh Slovencev zelo sorodna. Družina Mis je skupaj s kmetijsko zadrugo Medvode ustanovila družbeno hlevsko skupnost. Milena, Martin, Matija, Tomaž in Boštjan Mis ter Marjana Lešnjak so združili z zadrugo delo in sredstva. Mati

je dala kmetijo, veliko 9 in pol hektara, živino in stroje, drugi člani družine pa pridne roke in prihranke ter znanje, kajti družina Mis ni kar tako. Oče je agronom, zaposlen v Agrotehniko, mati mlekarski tehnik, sinovi pa so strojnik, študent agronomije in študent veterine. To strokovno dopolnjevanje je bilo tudi jamstvo zadrugi, da se

bodo družbena sredstva, vložena v hlevsko skupnost, hitro in dobro obrestovala. Planirana je bila proizvodnja 500.000 litrov mleka letno pri 70 kravah molznicah in 30 teletih. Zadruga je h gradnji prispevala približno 7 milijonov dinarjev in 14 hektarov zemlje.

»Za gradnjo novega hleva smo se odločili pred dvema letoma, saj so sedanji hlevi postali pretesni in ne omogočajo več sodobne reje. Možnost je bila zmanjšati čredo za polovico, a smo jo črtali že na samem začetku,« pripoveduje Matija Mis, ki mu do zaključka študija veterine manjka le še nekaj izpitov. »Z zadrugo smo hitro našli skupen jezik in potem je bilo le še nekaj »ideoloških« ovir.

Ker pa je to tržna proizvodnja in ima značaj družbene proizvodnje, so tudi ti zadržki odpadli. Vsi stroški in dohodki bodo šli preko zadruge, ob zaključnem računu pa si bomo dohodek razdelili po ključu 70:30, torej v razmerju vloženih sredstev in dela. Mati dobi tudi povrnjena sredstva amortizacije. Če pa bi skupnost razpadla, bi mi dobili nazaj svojo zemljo in stroje, družbena zemlja pa bi ponovno prišla pod upravo zadruge, medtem ko bi bil hlev skupna last v razmerju 70:30 v korist naše družine, to je v razmerju, v kakršnem smo za njegovo postavitev vlagali sredstva.

Če bi šlo vse po načrtih, bi hlevska skupnost Zavrh danes tržišču že dajala pomembne količine mleka, kajti hlev bi moral biti dokončan že lani novembra. Pa so Misi podpisali pogodbo z zidarskim mojstrom Ivanom Ivičem iz Predoselj pri Kranju, mu dali denar in obrtik je začel z gradnjo lani junija. Namesto da bi jo končal in izpolnil pogodbeno dogovorjene obveznosti, jo je prekinil, češ da ni pravilno izračunal stroškov. Misi so ostali tako brez denarja, z napol dokončanim hlevom in kopicco težav, ki jim sami ne bodo kos. Ker pa časa nimajo veliko, so se odločili, da bodo hlev do jeseni postavili v lastni režiji. Z obrtnikom pa bodo pač rešili spor preko ustreznih organov. Upajo le, da jim bo nekoliko priskočila na pomoč družba, zlasti zadruga, kajti sami bodo težko kos novemu položaju. Gre za to, da si ne morejo privoščiti posojil z visoko obrestno mero, kajti kasneje, ko bi proizvodnja šele stekla, jih ne bi mogli vračati.

Ko smo se z Matijo pogovarjali o pridelavi mleka, smo izvedeli, da sedaj oddajajo 12.000 litrov mleka mesečno, lani pa so oddali 135.000 litrov. Imajo krave črno bele pasme, ki povprečno dajejo po 5 do 6.000 litrov letno. Tako visoko mlečnost Matija Mis pojasnjuje s

tem, da kravam dajejo ustrezno hrano in jim posvečajo več nege. Dejal je tudi, da bodo v novem hlevu, ki je predviden za prsto rejo, rezultati najmanj tako dobri kot sedaj.

Ves čas se mi je zastavljalo vprašanje, ali bodo zmogli sami postoriti vse na tako velikem posestvu. Misi pravijo, da bodo, kajti sinova, agronom in veterinar, bosta ostala doma, verjetno pa bo službo v združenem delu morala pustiti tudi Matijeva žena. Vsa družina pa bo že kos velikemu delu. Le na dopuste, nedelje in praznike ne bodo smeli misliti. To pa človek »z mestno glavo« težko razume. Trdnim kmetom, kot so Misi, pa se zdi to razumljivo samo po sebi.

**Agrooskrba iz Škocijana
gradi nova skladišča**

Jože Kirm, M-KZ Krka

Kmalu boljši delovni pogoji

Temeljna združena organizacija Agrooskrba Škocijan, ki služe v sestavi Mercator – KZ Krka iz Novega mesta, preureja nekdanjo sušilnico hmelja v Škocijanu. V teh prostorih bodo po preureditvi kmetijski oskrbovalni center, skladišča za prevzem kmetijskih pridelkov in gozdnih sadežev kot tudi uprava TOZD, ki sedaj gostuje v najetih prostorih.

Predračunska vrednost naložbe je 21 milijonov dinarjev. Naložba je za področje Škocijana in njegovo okolico zelo pomembna, saj je bila doslej temeljna zadruga organizacija Agrooskrba iz Škocijana brez ustreznih skladiščnih prostorov. Te pa nujno potrebuje, saj v zadnjih letih zelo hitro povečuje tržno pogodbeno proizvodnjo.

Matija Mis in pospeševalec Ločniškar (desni) pred še nedograjenim hlevom v Zavrhu. Foto: A. Dvoršak

Nove brazde

Nove brazde

Kočevsko kmetijstvo v težavah

Center za obveščanje

Kdo bo plačal izgube

Kočevsko družbeno kmetijstvo skupaj z mesom in mlekom prideluje mesečno 50 milijonov dinarjev izgub. Krive so cene, saj nanese vsak kilogram mesa 70 dinarjev izgub, liter mleka pa 22 dinarjev. Ker nič ne kaže, da bo družba te izgube pokrila, so v Kočevju zelo zaskrbljeni. Nedonosna proizvodnja lahko povzroči tudi odločitve kmetijcev za postopno opuščanje nedonosne kmetijske proizvodnje in preusmeritev v drugo dejavnost. Da bi v kmetijstvu preprečili prehitre in napačne odločitve, je izvršni svet skupščine občine sklical sestanek vseh prizadetih.

Sestanka so se poleg predstavnikov lokalnega gospodarstva in družbenopolitičnih organizacij ter skupnosti udeležili še predstavniki komiteja z kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, predstavnik zadružne zveze, kmetijskega inštituta, živinorejske poslovne skupnosti, SIS za preskrbo mesta Ljubljane in Miran Goslar, predsednik poslovnega odbora sozda MERCATOR-KIT.

Na sestanku je bilo poudarjeno, da kočevsko kmetijstvo tare vrsta problemov, od 100-odstotno tehnološko odpisane opreme do neugodnih pašnih razmer, saj je na leto le 155 do 170 pašnih dni. Kljub temu pa so, nekoliko tudi na račun ekstenzivnosti, povečevali produktivnost, zlasti na družbenih po-

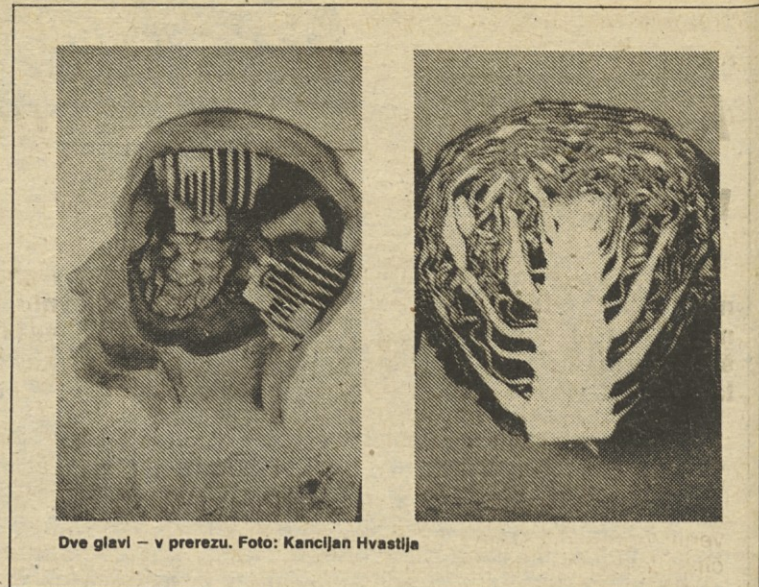
sestvih, kar pa ni bilo dovolj, da bi ublažili pritisk cen, repromateriala in krmil, ki so se dvigale lani dvakrat hitreje kot cene mesa in mleka. Zato se bo čreda zmanjšala na približno 1000 krav, 800 telet in 900 pitancev, za kar bo potrebno približno 3.800 hektarov površin. Vse druge površine naj bi na Kočevskem dvignile v združeno proizvodnjo, kar pomeni, da bi družba dala zemljo – kmetovalcem za rejo in mlečno proizvodnjo – del površin pa naj bi namenili poljedelstvu.

Razpravljalci so menili, da če že brzdamo cene kmetijskih proizvodov, zlasti mleka, bi morali enako obrzdati tudi ceno vseh ostalih repromaterialov, od gnojil, zaščitnih sredstev do koruze. Poleg tega pa kočevske

kmetijce peste tudi drage obresti za obratna sredstva. Vsa ta nenormalna razmerja so sprožila razmišljanja o tem, da bi korenito zmanjšali osnovno čredo ter prostor v večji meri namenili gozdnemu gospodarstvu. Z družbenega vidika to vsekakor ni sprejemljivo, kajti že sedaj ima kočevska regija v preskrbi mesta Ljubljane zelo pomemben delež. Po drugi strani pa opuščanju proizvodnje goveda in mleka nasprotujejo tudi družbenopolitične organizacije, ki opozarjajo na izreden pomen kmetijstva v občini tako za širšo družbeno skupnost kot tudi za SLO.

Vendar pa se od lepih besed in podrobnih načrtov, ki nimajo trdne ekonomske osnove, ne da živeti. Na sestanku je bilo zato večkrat v ospredju vprašanje, kdo bo kril izgube, saj je že sedaj jasno, da bodo kmetijci konec leta pričakali ob sedanjih cenovnih nesorazmerjih z debelimi rdečimi številkami. Kritiko je doživel tudi ekonomski inštitut, ki je že trikrat preložil rok za izdelavo razvojnega programa.

Predstavnik sozda MERCATOR-KIT je ob koncu sestanka strnil razpravo s sklepom, da sozd izgub, ki nastajajo zaradi vsiljenih cen ne bo pokrival, saj zato ne bi imel niti dovolj sredstev. Zato sozd MERCATOR-KIT predlaga (predloge je posredoval najvišjim republiškim organom), naj banke vrnejo obrestno mero za posojila,

Dve glavi – v prerezu. Foto: Kancijan Hvastija

odobrena za kmetijske naložbe za povečanje proizvodnje hrane v družbenem sektorju, na tisto višino, ki je veljala v času odobritve posojila. Na tej osnovi je bil izdelan tudi investicijski načrt, ki postaja zaradi visokih obrestnih mer nerentabilen. Prav tako je predsednik sozda predlagal, naj bi uvedli intervencijski ukrep pokrivanja razlik v obrestih za obratna sredstva iz republiškega sklada, in sicer za razliko med ekonomsko znosnim 20-odstotki in veljavno bančno obrestno mero, ki je sedaj 43- do 45-odstotna. Ta ukrep je nujen zaradi izredno počasnega obračanja sredstev. Prav tako naj bi se povečala premija za mleko za družbene obrate za 10 din po litru. Ta sredstva bi bilo mogoče zagotoviti s povečanjem prispevne stopnje iz osebnih dohodkov ali pa z uvedbo namenskega prispevka za družbeno pro-

izvodnjo ceni mleka. Možne pa so tudi druge variante.

Med predlogi našega sozda je tudi ta, naj bi se vsa sredstva občinskih skladov kratkoročno in brezobrestno nalagala v interne banke kmetijskih sistemov, ki se ukvarjajo z družbeno proizvodnjo mleka, in se uporabila za brezobrestna posojila ozdom mlečne proizvodnje. Vsa ostala cenovna nesorazmerja, ki bi še ostala, pa naj bi reševali z notranji ukrepi samih ozdov, to je z integracijami v delovne organizacije s spremembo ustroja proizvodnje, opuščanjem najbolj nedonosnih obratov in v povezavah v reprovgerge. Če bi se ob tem cene mleka tekoče prilagajale rasti cen repromaterialov, bi bilo mogoče sedanje nevzdržno stanje omiliti brez večjih posegov v osnovno čredo in brez zmanjševanja mlečne proizvodnje.

Pozeba opustošila Drevesnico v Polju

Andrej Dvoršak

Sadike narekujejo sadjarsko usmeritev

V sadjarstvu se danes zahteva taka usmeritev, da se vložena denarna sredstva čimprej vrnejo, to se pravi, da morajo nasadi čimprej obilno obrodititi in da je za oskrbo nasadov potrebno čimmanj ročnega dela. Poleg tega pa se uvajajo nove sorte, ki izredno hitro izpodrivajo obstoječe. Vsem tem pogojem ustreza organizacija Drevesnice v Polju, ki deluje kot delovna enota Mercator Kmetijskega zavoda Ljubljana.

Na deset in pol hektara skupnih površin strokovnjaki vzgajajo tak sadilni material, pri katerem so upoštevani najsodobnejši izsledki, ne samo pri pridelavi sadik, temveč tudi pri usmerjanju sadjarstva. Sadna sadika je namreč tisto, kar v prvi vrsti pogojuje sadjarsko usmeritev.

Vodja drevesnice, inženir agronomije Matjaž Maležič nam je povedal, da pol hektara obsegajo matični nasadi, prav toliko pa je namenjeno še matičnjakom, to je razmnoževanju podlag. Ves ostali prostor pa uporabljajo za vzgajanje sadik, s katerimi oskrbujejo Ljubljano s širšo okolico.

Razmnožujejo jablane, hruške, češnje, višnje, breskve, slive, marelice, kutine, nešplje, robide brez trnje, maline ter rdeči in črni ribez. V zadnjem času pa tudi josto, to je križanec med kosmuljo in črnim ribezljem, ki so ga najprej vzgojili v Nemčiji, v Ljubljano pa je prišel preko Maribora. Ker je vrsta odporna proti mrazu in boleznim, je zanj veliko zanimanje. Še bolj izbirčni kupci pa lahko kupijo najmanj dve vrsti leske in celo orehe. Skratka, v drevesnici lahko zadovolje prav vsak okus, saj ponujajo okoli

35 različnih sort jabolok, 15 sort hrušk, 11 sort češenj, 5 sort sliv, 3 sorte marelice in 6 sort breskev. V prostorih drevesnice sem videl nekaj kozarcev vložnih sliv, velikih kot kokošje jajce, ki so jih, skupaj s sadikami, dobili iz Čačka. Ker so cene (gibljejo se od 80 dinarjev za malino, hruške in jabolka so po 250 dinarjev, do 800 dinarjev za oreh) sprejemljive, jim kupcev nikoli ne zmanjka.

A ni to edini razlog. Pred ceno njihovi kupci postavlja kakovost in sadike Drevesnice v Polju sodijo med najbolj kakovostne v Sloveniji. Poleg standardnih podlag kot so MM 111, MM 106 imajo tudi novejšo šibko rastočo M 26, M 29 in M 27, slednja je še zlasti zanimiva za Ljubljančane, ki nimajo vrta, a bi želeli jabolka gojiti na balkonu. Sadika na M 27 se lahko sadi v večji cvetlični lonec in jeseni z nje oberemo nekaj jabolok. Hruške cepijo na kutino M-A, medtem ko češnje na podlago F 12 in novejšo »colt«, za katero je značilna nižja rast in je primerna za večje plantažne nasade.

Te podlage (divjake) inženir Maležič skupaj s še tremi delavci, kolikor jih je zaposlenih v drevesnici, izkoplje in presadi

na ustrezno mesto, kjer rastejo do avgusta, ko jih cepijo. Iz tega cepiča v naslednjem letu zraste okoli meter velika sadika, primerna za prodajo. Torej traja prirodni cikel kar tri leta in vsaka škoda, ki nastopi, ima za drevesnico dolgoročne posledice!

Letošnja izredno huda zima z izrazitim nihanjem temperatur, je povzročila Drevesnici Kmetijskega zavoda Ljubljana katastrofalno škodo. Ker je bilo premalo snega, so bili cepiči in sadike nezavarovani, zato je po-

zebla skoraj celotna lanskoletna okulacija (cepitev na oko), kar pomeni, da letos v jeseni ne bodo imeli dovolj domačih sadik. Poleg tega je pozebla še veliko število sadik hruške, breskve, češnje ter jablan, skupno okoli 6000, v vrednosti 1.324.270 dinarjev. Celotna škoda je bila ocenjena na skoraj 6 milijonov dinarjev, od česar je največji delež na pozebli okulaciji – 3.865.660 dinarjev; 30.000 podlag, ki jih je uničila zmrzal, pa je bilo vrednih 626 tisočakov.

Kaj to pomeni za njihovo proizvodnjo, letno proizvedejo 30.000 do 45.000 sadik, si lahko samo mislimo. Vestni sadjarji, ki škodo v celoti sami nikakor ne bodo mogli nadomestiti, jo skušajo zmanjšati tako, da pustite nazeble sadike rasti dalje kajti menijo, da si bodo mnoge do jeseni opomogle in bodo lahko šle v prodajo. Porezali so

tudi vse okulante. Na ta način bodo vzgojili nove podlage, ki jih bodo avgusta cepili, kar pomeni, da se bo proizvodni cikel podaljšal za eno leto. S temi podlagami bodo namreč nadomestili tiste, ki so pozeble. In kadar govore o težavah, ki jih peste v drevesnici, ne pozabijo omeniti, da kljub dolgoletnim proužnanjem in zahtevam še niso uspeli dobiti telefona. To jim zelo otežuje delo. Zaradi zelo majhnega števila delavcev, ki morajo vzdrževati stik med Kmetijskim zavodom in Drevesnico, njihova produktivnost ni izkoriščena v polni meri.

Imajo pa še en pereč problem – neustrezne delovne prostore, v katerih ne morejo niti misliti na sodobnejšo proizvodnjo in izbor sadik. Zato bo v prihodnosti najbrž treba razmišljati tudi o ureditvi ustreznih delovnih prostorov Drevesnice v Polju.

Posledice pozebe skušamo omiliti z iskanjem notranjih rezerv, pravi vodja Drevesnice Matjaž Maležič in delovodja Janez Kralj (levi)

Živahna razprava v republiški skupščini

Andrej Dvoršak

Kmetijstvo ni stroj, ki ga vklapljam po želji

Zadnje zasedanje republiške skupščine je bilo v znamenju kmetijstva. Da je to vprašanje prišlo na dnevni red minuto pred dvanajsto, zgovorno priča tudi zelo veliko število razpravljalcev in kritična razprava o težavah, ki tarejo proizvajalce hrane.

Osnova za razpravo je bila analiza uresničevanja politike razvoja kmetijstva, gozdarstva in živilske industrije v SR Sloveniji v preteklih štirih letih. Večina delegatov, nekateri tudi s pridržki, je analizo, ki omogoča celovit pogled na kmetijsko problematiko, podprla.

Izvršni svet Slovenije, ki je analizo posredoval skupščini, v njej ugotavlja, da kljub ugodnim naravnim pogojem in doseženim uspehom v tem srednjeročnem obdobju ni bilo mogoče preseči negativnih gibanj na področju razvoja kmetijstva in vasi iz prejšnjih let. Ta se odražajo predvsem v prepočasni rasti obsega kmetijske proizvodnje in zmanjševanju kmečkega življa, ki ga je bilo leta 1981 le še 9,8 odstotka.

Od predvidene 2,8-odstotne stopnje rasti kmetijske proizvodnje smo v zadnjih štirih letih dosegli le 2,1-odstotno. To zaostajanje je predvsem posledica poznih naložb v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja 1981-85 ter administrativnega določanja cen osnovnim kmetijsko živilskim proizvodom, po letu 1983 pa tudi vse bolj neugodnih posojilnih pogojev za razvoj proizvodnje hrane. Posledice vsega tega se odražajo v vse slabši akumulacijski sposobnosti agroživilskih ozvod in povečanju števila organizacij združenega dela z izgubami.

Kljub vsemu pa smo lahko z doseženimi rezultati zadovoljni, saj je kmetijstvo bilo vseskozi v ekonomsko manj ugodnem položaju kot ostale gospodarske panoge, čeprav ravno s kmetijstvom ustvarimo skoraj polovico narodnega dohodka v Jugoslaviji.

»Vse ostrejši pogoji gospodarjenja v zadnjih letih, zmanjševanje kupne moči prebivalstva ter nezmožnost kmetijstva in živilske industrije za financiranje lastnega razvoja postavlja celotno agroživilstvo pred resno dilemo o smereh nadaljnjega razvoja. Velika družbena škoda bi bila, če razvojnih zmožnosti in naravnih pogojev za hitrejšo rast proizvodnje ne bi izkoristili ter s tem pokrili večino naših potreb in se z nekaterimi proizvodi v večji meri vključevali v mednarodno delitev dela.« je v uvodnem govoru na skupnem zasedanju zborov republiške skupščine poudaril Milan Knežević, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Potem ko je nanizal vrsto podatkov o doseženih rezultatih, je omenil, da smo v preteklih letih nenehno krepili družbeno-ekonomski položaj združenih kmetov in si prizadevali za vključevanje vseh proizvodnih zmogljivosti kmetov v proces družbeno organizirane proizvodnje. Po njegovem mnenju bo krepitev socialnega položaja združenih kmetov nedvomno vplivala tudi na večje odločanje mladih za delo na kmetiji in na hitrejši prenos posestev na mlade gospodarje, kar je eden izmed osnovnih pogojev za hitrejšo preusmerjanje zasebne

ga kmetijstva v povečano in bolj donosno proizvodnjo. Da so delavci v kmetijstvu zato sposobni, dokazujejo že doseženi rezultati.

Milan Knežević je nadalje poudaril, da je pomen kmetijstva precej širši kot samo oskrbna funkcija, saj vpliva na oblikovanje velikega dela družbenega proizvoda in ustvarja okoli 15 odstotkov deviznega priliva. Tudi letošnja resolucija postavlja kmetijcem pomembne naloge. Njihovo izvajanje pa je precej oteženo – zaradi bistveno slabših pogojev za kmetijstvo, kot so bili pred 4 meseci ob sprejemanju resolucije. Gre zlasti za povečanje obrestnih mer, nadaljevanje razkoraka v cenah in slabšanju ekonomskega položaja kmetijskih ozvod. Čeprav bo izvršni svet sprejel nekatere ukrepe za razreševanje perečih težav, pa morajo organizacije združenega dela najprej same poiskati pot iz krize.

Analiza izvršnega sveta ter predlogi zakonov s področja kmetijstva in gospodarjenja z gozdovi so dobili prve odmeve že v javni razpravi pred zasedanjem skupščine. Zadružna zveza Slovenije je predlagala, da je treba začeti s takojšnjim ukrepanjem ter zagotoviti regresiranje nabave kakovostnih semen, mineralnih gnojil, zaščitnih sredstev, goriva in maziva, pri čemer naj bi bilo nadomestilo za gnojila do 50 odstotkov. Prav tako bi bilo potrebno zagotoviti dovolj ugodnih posojil z obrestno mero največ 20 odstotkov za končne porabnike, oziroma posojila za naložbe v kmetijstvo po največ 15-odstotni obrestni meri.

Dokaj podobna stališča, le za spoznanje ostrejša in bolj konkretna pa smo lahko slišali tudi iz skupščinskih klopi. Janko Maček iz Radovljice je menil, da moramo v Sloveniji razvijati zlasti tisto proizvodnjo, za katero imamo naravne pogoje, kar bi nam omogočilo izmenjavo hrane z ostalimi republikami in avtonomnimi pokrajinama.

Ivan Sonjak iz Dravograda je opozoril, da se zaradi poslabšanih pogojev gospodarjenja že zmanjšuje stalež živine v hribovitih predelih, kjer so stroški proizvodnje 30 do 40 odstotkov višji kot v nižinah.

»Za intenzivnejše gnojenje enega hribovskega hektarja zemlje je treba na hrbtu raznositi tisoč kilogramov gnojila, ga v pest zajeti kar 5000 krat in zamahniti, da je ta količina raztrosena. Za to količino gnojila pa je izkupiček za tisoč litrov mleka premalo, da pri tem ne računam na okrog 40 odstotkov obresti za kredit pri nabavi gnojil.

Menimo, da je račun dovolj jasen. Če dinar vložimo v nabavo gnojil, ne vrne se več kakor dinar in se ne izplača več gnojiti za povečano pridelavo. Če je to družbena potreba, mora razliko pokriti družba,« je dejal delegat Sonjak.

Alojz Petek iz Kočevja je dejal, da je sicer res, da smo v ekonomski politiki sprejeli nekatere posebne ukrepe na področju kmetijstva, res pa je tudi, da z njimi nismo omilili razlik, ki so nastale zaradi dosežane politike določanja proizvajalčevih prodajnih cen osnovnih živilskih in kmetijskoživil-

skih proizvodov. Posledica tega je, da pada reprodukcijska sposobnost kmetijstva in živilske industrije, ki jo pospešuje še nestimulativna kreditna politika. Še zlasti je v težkem položaju družbena proizvodnja, ki je objektivno dražja zaradi zakonsko predpisanih večjih družbenih obremenitev.

Zmanjšanje proizvodnje bi v družbenem sektorju sicer pomenilo zmanjševanje izgub, istočasno pa bi zastalo selekcijsko delo in uvajanje novih tehnologij.

V Kočevju smatrajo, da zmanjševanje družbene proizvodnje ni sprejemljivo, ter da je potrebno zagotoviti njeno ekonomičnost s prerazporeditvijo dohodka. **Delegat Alojz Petek je med drugim rekel: »Sklepni del analize preveč sramežljivo in premalo jasno opozarja na to, kaj nam je storiti, če želimo uspešno uresničevati plane na področju proizvodnje hrane. V tem delu bi moralo biti jasno navedeno, da je kupna moč naših delovnih ljudi in občanov padla, da izhoda za proizvodnjo hrane ne moremo iskati izključno v povečevanju cen. Potrebno je večje regresiranje semen, gnojil, istočasno pa bi morali zagotoviti dopolnilne izvozne stimulacije.« Predlagal je, da je treba za vse do sedaj odobrene investicijske kredite za povečanje proizvodnje hrane določiti obrestno mero v tisti višini, ki je veljala v času odobritve kredita.** Na tej osnovi so bili izdelani tudi investicijski programi in podane ocene

Nove brazde

smotrnosti naložb. Za nove kredite za tekoče poslovanje pa bi bilo potrebno obresti »regresirati tako, da bi ne bile višje od 15 do 20 odstotkov. Predlagal je, da bi za ta namen porabili vsa razpoložljiva sredstva intervencijskih skladov ter proračunskih sredstev tudi na račun odločnega zmanjšanja investicij v agroživilstvu. Nesmiselno bi bilo, da razvijamo novo proizvodnjo v času, ko ukinjamo obstoječo, je dejal.

V Kočevju se zavzemajo tudi za to, da bi vsačasno neuporabna sredstva republiških in občinskih skladov, samopripekov in drugih namensko združenih, a časno neuporabljenih sredstev, namenili za obratno brezobrestno kreditiranje družbenih kmetijskih obratov. Ta sredstva se sedaj že uporabljajo v podobne namene izven kmetijstva. Za vračilo teh sredstev pa bi prevzele poroštvo interne banke sozvod. Nadalje je kočevski delegat predlagal, naj se povečajo intervencijski zneski za pospeševanje proizvodnje na družbenih obratih za toliko, za kolikor ti obrati plačujejo večje družbene obveznosti kakor zasebna proizvodnja. Sredstva naj bi zagotovili republiški in občinski intervencijski skladi. Prav tako je potrebno stalno spremljati gibanje odkupa kmetijskih pridelkov ter sproti prilagajati njihove cene. Da so ti ukrepi nujni, je podkrepil delegat Petek z ugotovitvijo, da je pri delavcih v družbeni proizvodnji zelo upadlo zanimanje za samoupravno odločanje, kajti, kot vse kaže, ne bodo ustvarili niti dohodka, ki ga načrtujejo in ki je predpogoj za kakršnokoli samoupravljanje.

To velja tudi za KIT Ljubljanske mlekarne, je menil Franci Brenčič z občine Ljubljana-Vič-Rudnik. Poudaril je, da je temeljna organizacija Posestva sicer zelo uspešna delovna organizacija, a da zaradi nesorazmerja v cenah posluje z izgubo. Pri vsakem litru mleka, ki ga

Načrti tozdvov za odpravljanje izgub

Trajnejše rešitve niso v njihovi moči

Sozd Mercator oziroma večina njegovih članic je uspešno zaključila poslovno leto 1984. Vendar pa so zaostreni pogoji gospodarjenja in neurejene tržne razmere, če omenimo le zunanje vzroke, privedli do izgub v nekaterih naših temeljnih organizacijah. Vse so že sprejele sanacijske programe in jih tudi pričele izvajati. O dveh smo poročali zadnjič, to pot še o treh.

Tozd Jelka Hrastnik bi lansko poslovno leto brez pomoči celotnega sozda zaključil z 11.065.497 dinarji izgube. Vzroki zanjo so zlasti v nedoslednem izpolnjevanju uporabnikov SaS o združevanju dela in sredstev za odplačilo obveznosti za obrat družbene prehrane ter zaradi neskladja med prodajnimi in nabavnimi cenami. Izgubo je povzročilo tudi odprtje hotela B kategorije. Znano je, da večina takšnih objektov v prvem letu poslovanja ne daje pozitivnih dohodkovnih rezultatov. Poleg tega pa je bila tudi investicijska dokumentacija pomanjkljiva, zato so v Hrastniku najemali dodatne kredite, kar je še zaostriло položaj.

Delavci tozda Jelka so že v lanskem letu sprejeli predsanaacijski in sanacijski program. Med ukrepi, ki jih bodo v letošnjem letu dosledno uresničevali, je povečanje produktivnosti dela, ki naj bi bila rezultat kvalitetnejše gostinske ponudbe. Istočasno nameravajo izboljšati organizacijo poslovanja ter povečati ekonomičnost ob zmanjšanju porabljenih sredstev. Prvotako bodo poostriili notranjo kontrolo poslovanja ter delovno disciplino, skušali pa bodo doseči tudi, da bodo podpisniki SaS dosledno poravnali svoje obveznosti do obrata družbene prehrane, nam je sporočil naš sodelavec ing. Mirko Kovač.

Motnje v poslovanju je imel tudi **Nanosov tozd Trgovina Rakek**, ki se z izgubo ubada že več let. Že leta 1983 so začeli ukrepati, da bi izboljšali rezultate poslovanja. Njihove napore pa so izničili stroški za obresti, ki so se zvišali za 114 odstotkov, pa tudi administrativno določanje pogojev gospodarjenja. Izgubo, ki so jo imeli v tej temeljni organizaciji, so solidarnostno pokrile vse članice sozda, delno pa tudi sami, iz rezervnega sklada sozda »Trgovina Rakek«.

Ponovno je bil sprejet sanacijski program, ki naj bi prispeval k izboljšanju poslovnih rezultatov. Gre za ukrepe, ki so naravnani v izboljševanje lastne organiziranosti. Posledica je bila, da se je povečal količnik obračanja zalog, s čimer so se zmanjšala potrebna obratna sredstva, zmanjšali pa so tudi število zaposlenih. Kljub vsemu pa so lansko leto še vedno imeli izgube. Računajo, da se bodo iz težav dokončno izklopali v prihodnjem letu. Da bi letošnje leto imeli čimmanj izgub, so še bolj zaostriili delovno disciplino in odnos do dela, kar naj bi

prodajo, imajo 21 dinarjev izgube!

Kljub sprostitvi cen surovin in industrijskih izdelkov pa je še vedno odprto vprašanje »si-vih« cen. Ljubljanske mlekarne so lani za embalažo morale plačati 21 milijrd dinarjev več, kot pa je bila njena uradna cena. Zato je nedopustno, da je pod kontrolo le cena končnega proizvoda, medtem ko so cene surovin popolnoma sproščene. Opozoril je tudi na to, da poraba mleka tako v Ljubljani kot

vplivalo tudi na produktivnost. Zaradi povečanja produktivnosti bodo letos zmanjšali število zaposlenih za 3 odstotke. Prizadevajo pa si tudi, da bi odprodali gostinski del blagovnice v Cerknici, ki je eden glavnih krivcev z nastale razmere.

Kot je v sanacijski program zapisal direktor tozda Sterle, so lansko leto zaključili z 22,4 milijona dinarjev izgube, od česar je sozd pokrtil kar 22 milijonov dinarjev izgub, ostala sredstva za pokrivanje izgub pa so prispevali sami iz rezervnega sklada.

Le nekaj manjšo izgubo – 20.145.278,60 dinarja – je lani zabeležil tudi **tozd Prašičereja Stična**. Kot navaja direktor, dipl. ing. agr. Alojz Plantarič, gre za objektivne vzroke, na katere sam kolektiv ni mogel vplivati.

Znano je, da je prišlo do izrednega neskladja med cenami močnih krmil ter cenami prašičev in mesa. Prvotako so k izgubam prispevale svoj delež cene koruze, saj se je cena te poljščine dvignila za več kot 100 odstotkov glede na ceno prašičev. Če k temu dodamo še visoke stroške obresti, je slika skorajda popolna.

Ker stroški krme tvorijo kar 75 odstotkov vseh stroškov, bodo v Stični skušali z zmanjšanjem porabe krme omiliti težaven položaj. To bodo dosegli z novo pasmo svinj, ki dnevno porabijo povprečno za 20 kg manj hrane, a po mesnatosti in zmogljivosti ne zaostajajo za sedanjo. Poskrbeli bodo tudi, da se bo manj krme raztreslo po tleh ter da bo njena sestava tako glede cene kot kakovosti najustreznejša. Pri tem jim bo pomagala Biotehnična fakulteta, VTOZD za živinorejo.

Na znižanje stroškov za obresti bodo lahko vplivali le tako, da bodo odprodali osnovna sredstva, ki jih ne potrebujejo. To je hlev v Bogi vasi, nekatera zemljišča in nekdanjo mešalnico krmil, s čimer si bodo zagotovili obratna sredstva.

Vodje skupin bodo zadalžili za dosledno izvajanje ukrepov delovne discipline, istočasno pa bodo znižali število nadur z ustreznejšo organizacijo dela ter skladno z zakonom o združenem delu.

S temi in še drugimi ukrepi bodo sicer zmanjšali izgube, vendar pa po mnenju Alojza Plantariča ne smemo pričakovati hitrega izboljšanja poslovanja. Trajna rešitev je lahko le nižja cena koruze in večja kupna moč prebivalstva, pravijo v tozdu Stična Prašičereja.

A. D.

na obalnem področju skokovito pada, tudi do 50 odstotkov, kar je odraz zmanjšane kupne moči prebivalstva.

Kakorkoli že, kmetijsko politiko bo treba čimprej in čimbolj konkretno opredeliti ter jo obravnavati dolgoročno, saj kmetijstvo ni stroj, ki ga danes lahko vključimo, jutri izključimo. Zato bo moral izvršni svet, tako so zahtevali delegati, takoj sprejeti ustrezne ukrepe in jih z vso odločnostjo tudi izvajati, o čemer mora sproti obveščati delegatsko skupščino.

Pregled članic SOZD MERCATOR-KIT

DELOVNA SKUPNOST
SOZD
MERCATOR - KIT

DELOVNA SKUPNOST
MERCATOR
INTERNE BANKE

Kmetijska proizvodnja

MERCATOR-KZK GORENJSKE KRANJ	MERCATOR-KZ LJUBLJANA LJUBLJANA	MERCATOR-ZKZ MOZIRJE MOZIRJE	MERCATOR-KG KOČEVJE KOČEVJE	MERCATOR-KZ KRKA NOVO MESTO
Kmetijstvo, Kranj	TZO Ljubljana Vič Ljubljana	Blagovni promet, Mozirje	Govedoreja, Kočevo	Oskrba, Novo mesto
TOK Kooperacija Radovljica, Lesce	TZO Dobrunje, Dobrunje	Trgovina in gostinstvo, Mozirje	Praščereja, Kočevo	Brazda, Šentjernej
Mlekarne, Kranj	TZO Grosuplje, Grosuplje	TZO Kmetijstvo, Mozirje	Kmetijska kooperacija, Kočevo	Krmila Novo mesto
Tovarna olja Oljarica, Kranj			Mesarija, Kočevo	Agroservis, Novo mesto
Agromehanika, Kranj			ZTO Kmetovalec, Novo mesto	TZO Klas Mirna peč
Komercialni servis, Kranj			TZO Kmetijstvo, Straža pri Novem mestu	
Mesoizdelki, Škofja Loka			TZO Polje, Šentjernej	
Klavnica, Jesenice			TZO Agrooskrba, Škocijan	
			TZO Suha Krajina Zužemberk	

MERCATOR-KK SEVNICA SEVNICA	MERCATOR-AK KRSKO KRSKO	MERCATOR-KZ CRNOMELJ CRNOMELJ	MERCATOR-KZ METLIKA METLIKA
Klavnica, Sevnica	TOK Kmet. trg. storitve, Krško	Živinoreja, Crnomelj	Vinska klet, Metlika
TOK Kooperac, Sevnica	Poljedel. meso, Kostanjevica	TZO Kmetijstvo, Crnomelj	TZO Kooperacija, Metlika
Proizvodnja, Sevnica	Sadjarstvo, Krško		Trgovina na drobno, Metlika
Trgovina, Sevnica	Vinogradništvo kleti, Krško		

MERCATOR-KZ BLED BLED	MERCATOR-KGZ SORA ZIRI	MERCATOR-KZ MEDVODE MEDVODE	MERCATOR-KZ LOGATEC LOGATEC

MERCATOR-KZ CERKNICA CERKNICA	MERCATOR-KZ VELIKE LASCE VELIKE LASCE	MERCATOR-KZ DOBREPOLJE VIDEM DOBREPOLJE	MERCATOR-KZ RIBNICA RIBNICA

MERCATOR-KZ STICNA IVANČNA GORICA	MERCATOR-KZ TREBNJE TREBNJE	MERCATOR-KZ LITIJA LITIJA

Iliska in ostala industrija

MERCATOR LJ. MLEKARNE LJUBLJANA	MERCATOR EMBA LJUBLJANA	MERCATOR KONDITOR LJUBLJANA
Mlekarne, Ljubljana		
Marketing, Ljubljana,	MERCATOR MESNA INDUSTRIJA LJUBLJANA	MERCATOR PEKARNA GRUSUPLJE GRUSUPLJE
Posestva, Ljubljana	MERCATOR ETA KAMNIK KAMNIK	MERCATOR KOPITARNA SEVNICA
Stroji obrat, Kozarje Lj.		
Stična, Ivančna Gorica	MERCATOR OGRAD ORMOZ	MERCATOR MLEKARA ZEMUN
AOP Ljubljana		

Gostinstvo in storitve

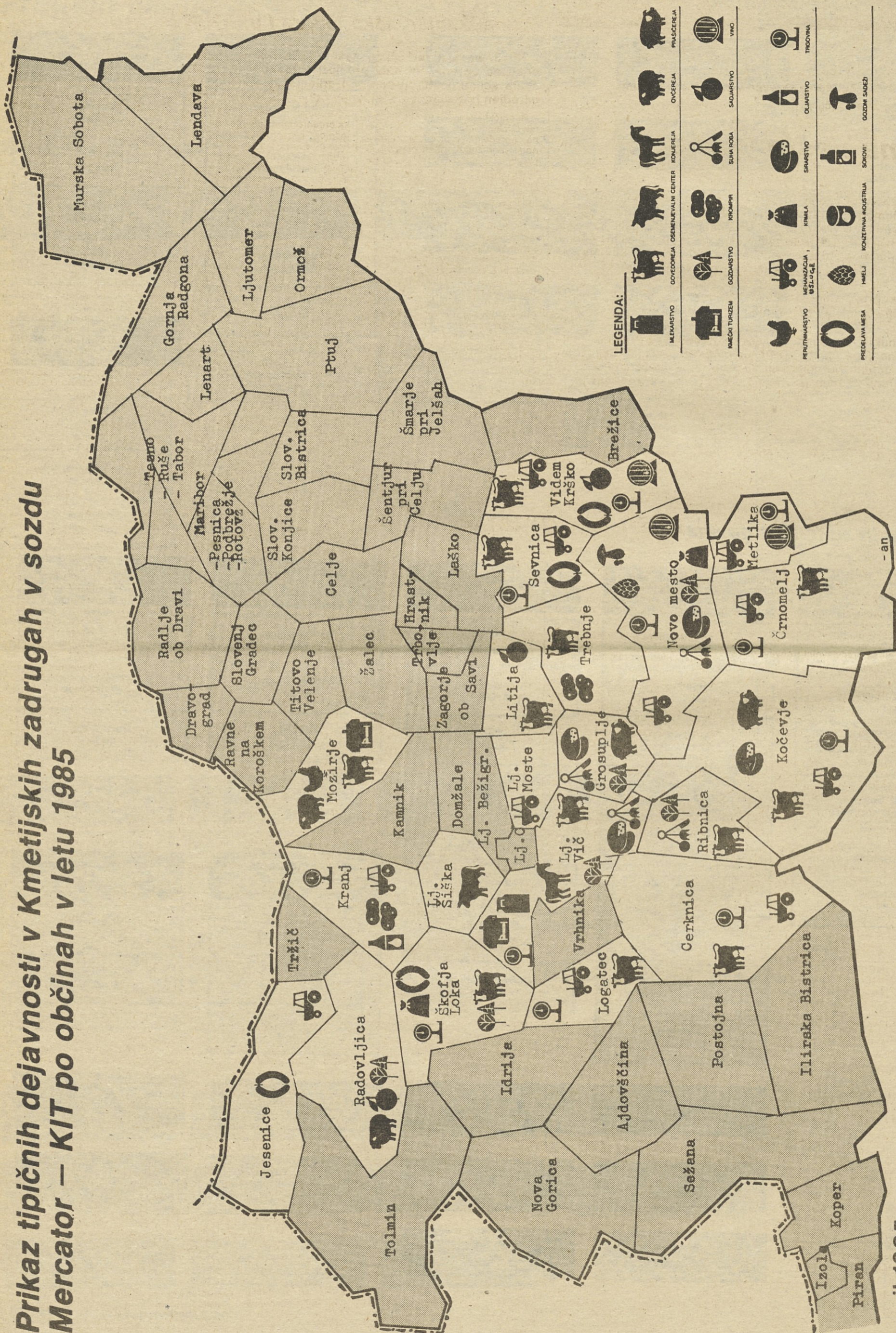
MERCATOR HOTELI GOST LJUBLJANA	MERCATOR TEHNA LJUBLJANA
Hotel Mantova, Vrhnik	Cibes, Ljubljana
Ilirija, Ljubljana	Investa, Ljubljana
Jelka, Hrastnik	Spectrum, Ljubljana
Ajdovščina, Ljubljana	Inženiring, Ljubljana
Sremič, Krško	
	MERCATOR KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA

Otranja in zunanja trgovina

MERCATOR MEDNARODNA TRG. LJUBLJANA	MERCATOR ROZNIK LJUBLJANA	MERCATOR NANOS POSTOJNA	MERCATOR IZBIRA PANONIJA PTUJ PTUJ	MERCATOR RUDAR IDRIJA
Contal, Ljubljana	Dolomiti, Ljubljana	Grosist, Postojna	Maloprodaja, Ptuj	Javornik, Idrija
SS Hladilnica Zalog, Lj. Polje	Golovec, Ljubljana	Indus, Koper	Veleprodaja, Ptuj	Preskrba, Spodnja Idrija
Malooobmejni promet, Sempeter Vrtojba	Grmada Ljubljana	Izbira Postojna	Zaščita, Kidričevo	Univerzal, Idrija
SS predelava sadja Bohova, Hoče pri Mariboru	Gradišče, Trebne	Opskrba, Cabar		
SS zunanja trg., Ljubljana	Jelka Ribnica, Ribnica	Preskrba, Portorož		
Steklo Ljubljana	Preskrba Tržič, Tržič	Sadje Koper, Dekani	MERCATOR TRGOAVTO KOPER	MERCATOR MODNA HISA LJUBLJANA
	Trgopromet, Kočevo	TMI, Postojna	Trgovina na debelo, Koper	Prodajalna, Ljubljana
	Veleblagovnica, N. Beograd	Trgovina Rakek, Rakek	Trgovina na drobno, Koper	Prodajalna, Maribor
	Trgovine, Ljubljana		Servis, Koper	
	MERCATOR BLAGOVNI CENTER LJUBLJANA	MERCATOR SADJE ZELENJAVA LJUBLJANA	MERCATOR STP HRASTNIK HRASTNIK	MERCATOR JELSA SMARJE PRI JELSI
	MERCATOR STANDARD NOVO MESTO	MERCATOR PRESKRBA KRSKO	MERCATOR ZARJA ORMOZ	MERCATOR POTROŠNIK LENART LENART SLOV. GOR.
	MERCATOR SLOGA GORNJA RADGONA	MERCATOR UNIVERZAL LENDAVA		

Prikaz tipičnih dejavnosti v Kmetijskih zadrugah v sozdu Mercator — KIT po občinah v letu 1985

LEGENDA:

	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO		GOVEDOREA		OSEMENEVALNI CENTER		KONJEREJA		OVCEREJA		PRASAČEREJA
	MEŠARSTVO</										

**Za mercatorovce
van Slovenije**

**Ima nešto
važno**

K rubriki: Za Mercatorjevce v drugih republikah
Center za obveščanje

Ima nešto važno...

Oživljamo našo nekdanjo dobro navado, da smo pomembne zadeve in informacije o dogajanju v sozdu prevedli v hrvaščino ali srbsščino. Po združitvi v SOZD MERCATOR-KIT je to toliko bolj zaželeno, o čemer pričča preglednica naše statistične službe o delavcih Mercatorja po drugih republikah.

Za prevajanje v ekavščino smo se odločili, ker je večina delavcev na ozemlju tega narečja.

Znabiti, da so naši podatki nepopolni. Prosimo boljše seznanjene službe naših delovnih organizacij in tozdov, da dopolnitve sporočijo centru za obveščanje kar po telefonu in nam pomagajo do popolnejše informacije.

J. N.

Povodom rasprave na poslovodnom savetu

Vesna Bleiweis

Obećanje – ludom radovanje

Poslovodni savet je na svojoj 2. sednici – kroz prizmu postignutih poslovnih rezultata v protekloj godini – razmatrao tekuće poslovne i ostale probleme koje muče članice SOUR-a. U diskusiji su se, uglavnom, uključili predstavnici poljoprivrednih i proizvodnih organizacija, dok su se predstavnici trgovine držali donekle po strani, iako zbir i teret njihovih problema nije ništa manji. Zajedniški imenitelj diskusije jeste: kada će »visoka politika« shvatiti da se privredjivanje ne može regulisati papirnim rezolucijama, umešnošću retorike i delimičnim rešenjima te obećanjima, da će se nagomilani problemi pre ili kasnije sistemski i sistematski rešavati i razrešiti. Svako odgadjanje predstavlja dalji pritisak na životni standard radnika i, kako izgleda, socijalne prilike radnika su već takve da klasna politička svest ne može više da nadglasa prazan stomak.

Sve navedene probleme trebalo bi izneti i prilikom posete predsednika Privredne komore Slovenije u SOUR-u. Verujemo u punu meru razumevanja te odlučnost predsednika, ali ćemo se morati, barem za neko vreme, osloniti pre svega na vlastite snage. Ne zbog toga da bivalstite snage. Ne zbog toga da smo doneli odluku o solidarnom pokrivanju gubitaka, već da oštrim zahtevom u proizvodnju koja donosi gubitke, ove snizimo na podnošljivu meru. Zbog sistemskog (ne)regulisanja stvari neka ih snosi šira društvena zajednica, pa će se u tom smislu morati formirati razni intervencijski i interesni fondovi te

smanjivati akumulativnost ostalih grana privrede. Naposletku, mleko i vino pije i radnik fabrike papira, a odgovornost za uložena sredstva je kolektivna, stoga niko ne snosi odgovornost.

Zbor direktora se u nastavku sednice konstituisao u zbor učesnika samoupravnog sporazuma o udruživanju rada i sredstva u oblasti ekonomskih odnosa s inostranstvom SOUR-a »MERCATOR – KIT«. Predložio je tekst samoupravnog sporazuma za raspravu na radničkom savetu SOUR-a. U većoj meri od samog razmatranja nacrti i teksta predloga bila je interesantna konstatacija podnosioca izveštaja da bi nas mogao preduhitriti novi devizni zakon – »a u tom slučaju sve već jasno«. Bez zloge, i za samoupravno regulisanje odnosa u oblasti ostvarivanja i raspodele deviza – a time i obaveza koje proizilaze iz svih dokumenata u vezi s izvozom – možemo se upitati koliko su ravnopravni oni subjekti koji snose teret izvoza te oni koji se posleratnih godina ljujaju na talasima solidarnosti. U sporazumu predloženi načini obezbeđivanja deviza za potrebe osnovnih repromaterijala za poljoprivrednu proizvodnju ne spadaju u ovaj sklop solidarnosti.

Razvoj računarstva morao bi da bude sastavni deo razvoja SOUR-a, a line u pogledu »mašina«, već u nastojanjima da računarski poduprte informacije služe poslovnom, delegatskom i operativnom odlučivanju. Za sada je poslovodni savet doneo samo odluku o jačanju »ma-

3. sednica radničkog saveta SOUR-a 16. 4. 1985 godine

Vesna Bleiweis

Pronaći zajednička jezgra i u SOUR-u

Na 3. sednici radničkog saveta SOUR-a usvojeni su odnosno opredeljeni neki predlozi samoupravnih opštih akata solidarnosti, preporuke i orijentacije te imenovani određeni broj članova poslovnog odbora SOUR-a.

Radnički savet je usvojio poslovnik o svom radu i radu svojih organa, opredelio predlog samoupravnog sporazuma o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima radnika i radne zajednice i radnika OOUR-a i RO, udruženih u SOUR »MERCATOR-KIT« te Dugoročnih razvojnih orijentacija SOUR »MERCATOR-KIT« 2000.

Prilikom usvajanja prvog akta delegati nisu gubili reći, dok je za ostala dva akta bio potreban nešto širi komentar. Slobodna razmena rada, ili u prevodu: koliko može da košta radna zajednica SOUR-a pojedine članice, je tvrd orah kojeg treba lomiti prilikom usvajanja planskog akta radne zajednice i odobravanju izveštaja o njenom radu. Slomljena formalna »ljuska« će nas dovesti do zajedničkih jezgra SOUR-a, definisanih samoupravnim sporazumom o udruživanju u SOUR. Ako su nam ova jezgra poznata, onda – po svoj prilici – nije više toliko značajno, koliki posao obav-

lja za pojedinu članicu SOUR-a neka organizaciona jedinica radne zajednice, već se postavlja kao osnovno pitanje, koliko i kako je ova radna zajednica osposobljena i sposobna da ostvaruje dogovorene principe zajedničke politike. Njoj smo se, činom udruživanja u SOUR, podredili svi. Bez sumnje su za kvalitet principa i orijentaciju zajedničke politike – zajedničkih jezgara SOUR-a – odgovorni, u prvom redu, poslovni i stručni radnici koji udružuju rad u radnoj zajednici. Možda bi trebalo slobodnu razmenu u većoj meri afirmisati putem doslednog iskazivanja odgovornosti, nego meriti obimom fizički iskorišćenih časova za pojedini radni zadatak.

Optimističke prognoze do 2000-te godine su posebno poglavje. Sadašnje prilike su, može se slobodno reći, križne te ni u kom slučaju ne potvrđuju ovakve prognoze. Na osnovu odluke radničkog saveta treba sniziti prosečan rast prerade mleka te »zastati«, kada je u pitanju prognoziranje rasta primarne proizvodnje. Nezavidan položaj poljoprivrednika, u prvom redu stočara, traži ne samo promene u planiranju do 2000-te godine, već – pre svega – promenu u pristupu saveznih organa ka ovoj problematici. Koliko će pridoneti menjanju načina razmatranja pitanja poljoprivrede rasprava u skupštini, najbolje ćemo osetiti na svojoj koži. A ova je, prema stihu dr Franca Prešerna: »Podplat je koža čez in čez postala ne straši već je«, što znači da ni za šta više nije osetljiva.

Ove godine ponovila se rasprava o solidarnosti, o nenoj sadržini i obliku. Sredstva solidarnosti zajedničke potrošnje: kada, zašto i – kome? Važeći kriterijumi za sticanje prava na dobijanje solidarno udruženih sredstava, bili su kritikovani na radničkom savetu. Nakon toga, stručna služba je zadužena da u skladu sa sugestijama delegata i odbora za utvrđivanje prava na korišćenje sredstava solidarnosti zajedničke potrošnje pripremi izmene u sadržaju pravilnika. Izmene trebaju biti predložene na prvoj sednici radničkog saveta SOUR-a, ujesen ove godine.

Radnički savet se opredelio za dosledno uvažavanje kriterijuma za utvrđivanje prava na sredstva i na tom osnovu doneo odluku da se organizacijama »Ograd«, »Trgovina Rake«, »Indus«, »Vinogradništvo-kleti«, »Potrošnik« i hotel »Jelka« iz solidarno udruženih sredstava isplati po 7000 dinara (bruto) na radnika kao regres za godišnji odmor.

Nezadovoljni odlukom koju je predložio odbor, bili su – pre svega – delegati onih organizacija koje su predložile korišćenje sredstava, i to: »Agrokombinat« za »TOK Kmetijstvo, trgovina, storitve«, »Rožnik« za OOUR »Jelka« i »Pre-skrba«, »Rudar« za OOUR-ove »Univerzal«, »Preskrba« i »Kopitar-na«. U cilju objektivnosti treba konstatovati da vrede kako argumenti koje navode tangirane organizacije, tako i argumenti koje je za uvažavanje kriterijuma naveo odbor. Prava mera je, po svoj prilici, negde u sredini: uvažavanjem životnih prilika i sredine u kojoj deluje tangirana organizacija, uslova privredjivanja i sadržine solidarnosti, kao jednog od puteva deklariranog jednakog društveno-ekonomskog položaja svih radnika, udruženih u OOUR. Put do toga je doista vrlatan, ali – ko traži cilj, taj će naći i put.

Kupovina novih računara treba da nas izbavi iz čorsokaka u obradi podataka. 22 milijarde (starih) dinara moraju nam, pored toga, otvoriti i drugačije misaone puteve koji treba da nas dovedu do računarski poduprtog sistema informisanja u svakoj organizaciji.

Konkursna komisija je obavila svoj zadatak i izbor kandidata za članove poslovodnog odbora predložila delegatima radničkog saveta. Ovi su doneli sledeću odluku: za predsednika poslovodnog odbora imenovali su druga Mirana Goslara, za njegovog zamenika Antona Mastnaka, za potpredsednika za robni promet i ugostiteljstvo Franca Prvinška, za potpredsednika za industriju i usluge, Dimitrija Ponikvara. Od tri prijavljena kandidata za potpredsednika za poljoprivredu, nijedan nije dobio potrebnu većinu delegatskih glasova, dok se za drugarstvo ionako nije prijavio ni jedan kandidat. Logična odluka: konkurs treba ponoviti.

Marko Glažar se imenuje za novog rukovodioca radne zajednice SOUR-a, a razrešava dužnosti sadašnji rukovodilac, Vukadin Nedeljković.

Još reč povodom inauguracije predsednika poslovodnog odbora, upućena delegatima: »Radnički savet ima zahtevnu funkciju uskladjivanja interesa, zajedničkih interesa, koji su često u suprotnosti sa pojednim tendencijama sredine, iz koje dolaze delegati. Pravu meru i težinu odluke između zajedničkog i pojedinačnog mora da pronadje delegat. A kako će je naći, zavisi od odgovornosti poslovodnog organa, poslovodnog odbora i stručnih radnika koji pripremaju osnove za njegovu odlučivanje. Kao predsednik poslovodnog odbora poštivaću težinu ovog odlučivanja i u saradnji sa vama obezbeđivaću ostvarivanje zajedničkog.«

Poseta predstavnika SOUR opštini Čabar

Center za obveščanje

Udruživanje – slobodna volja zainteresovanih

Predsednik PO SOUR MERCATOR-KIT Miran Goslar i direktor RO Mercator-Nanos početkom meseca posetili su opštinu Čabar, gde su imali razgovor sa predsednikom izvršnog veća Skupštine opštine. Na razgovoru bio je prisutan i Krešimir Ožbolt, direktor OOUR Opkrba.

Do ove posete došlo je zbog ideja koje se javljaju u opštini, o udruživanju OOUR Opkrba sa Veterinarskom stanicom u sklopu koje je i ribogojilište kao i sa ugostiteljskim organizacijama Čabra.

Predstavnici opštine izložili su svoje ideje o udruživanju. Prema njihovim rečima glavni uzrok je u tome što su sve nabrojene organizacije male. Zato žele uformirati jednu veću radnu organizaciju, prilikom čega bi mogli izvesti i neke racionalizacije.

Miran Goslar i Anton Černe izrazili su sumnju u opravdanost ovog udruživanja i povezivanja unutar opštine. Prema njihovom mišljenju takvo povezivanje organizacija sa različitim delatnošću ne može doprineti novom kvalitetu, kojeg je moguće postići jedino povezivanjem u širem prostoru, prema funkcionalnom a nikako prema teritorialnom principu. Pitanje je i da li žele sami radnici OOUR Opkrba da se na taj način udružuju, jer kao što je poznato, imaju sami dosta vlastitih problema.

Predviđeno udruživanje u novi OOUR ili radnu organizaciju moglo bi imati za posledicu i to, da bi OOUR Opkrba ostala van sistema RO Nanos odnosno SOUR MERCATOR-KIT, jer ne RO Nanos ni SOUR ne vidi mesta takve heterogene organizacije u svom sastavu.

U svakom slučaju odluka o udruživanju je slobodna volja svih zainteresovanih subjekata pa i opštine Čabar. Namena posete predstavnika SOUR MERCATOR-KIT bila je jedino da upozore na neka pitanja, koja se u vezi udruživanja javljaju u SOUR-u, gde smatraju, da time ne bi dobili viši stupanj kvaliteta.

Preglednica

Zaposleni po drugim republikah in pokrajinah v predstavništvi, skladiščih, poslovalnicah itd.

Št.	DO	TOZD	Bosna in Hercego.	Hrvaška	Srbija	SAP Kosovo	SAP Vojv.	Vse skupaj
1.	M-Ljub. mlekarne, Lj.	Makreting	34	29	–	–	–	63
2.	M-Mlekarna, Zemun	–	–	–	162	–	–	162
3.	M-Trgoavto, Koper	Trgovina na dr.	–	56	–	–	–	56
4.	M-Zarja, Ormož	–	–	47	–	–	–	47
5.	M-Nanos, Postojna	TMI	–	16	3	–	–	19
6.	M-Univerzal, Lendava	–	–	15	–	–	–	15
7.	M-Mednaro. trgovina, Lj.	Zunanja trgovina	8	–	25	6	6	45
8.	M-Mednaro. trgovina, Lj.	Contal	2	12	32	–	5	51
9.	M-Mednaro. trgovina, Lj.	Steklo	–	–	11	–	–	11
10.	M-Rožnik, Ljubljana	Oskrba Čabar	–	64	–	–	–	64
11.	M-Rožnik, Ljubljana	Velebla. Bgd.	–	–	264	–	–	264
12.	M-Agrokom., Krškó	Trgovine storitve	–	25	–	–	–	25
Skupaj			44	264	497	6	11	822

Pripravil: K. Hvastija

M na sejmi
Mile Bitenc

Lesk kranjskega zlata

V naslovu sejemskega prospekta, ki ga je izdal poslovno prireditveni center Gorenjski sejem Kranj, je zapisano takole: 24. mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva. Prireditelj je bila med 5. in 15. aprilom. Med množico domačih in tujih razstavljalcev se je tokrat prvič predstavil tudi SOZD Mercator-KIT.

Na tej sejemski prireditvi so prej sodelovale nekatere naše organizacije, ki so se predstavljale z razstavo in prodajo. Tako lahko med tistimi, ki imajo najdaljši staž, navedemo Preskrbo iz Tržiča, kranjsko Agromehanično in Komerčni servis. Vse omenjene organizacije so se znašle na sejnišču tudi letos – vsaka na svojem prostoru, pod skupno »streho« pa so se prvič predstavile nekatere kmetijske in proizvodne organizacije.

Stodvajset kvadratnih metrov sejemskega prostora je bilo tokrat namenjenih razstavi kmetijskih pridelkov, proizvodnji vin, mesnih izdelkov, mleka in mlečnih izdelkov ter predelavi vrtnin in sadja.

Emba je razstavljala svoja

gočili v delikatesi, ki je v času sejma prodajala mesne izdelke s popustom.

To je opazila tudi uprava sejma, ki nam je podelila priznanje za naše sodelovanje. Ob tem je treba napisati, da so za lepo ureditev razstave poskrbeli prizadevni aranžerji iz Postojne. Sonja, Milka in Ludvik tako zaslužijo pohvalo tudi v našem časopisu.

Priznanje in medalje za razstavljene izdelke so podelili dan pred otvoritvijo sejma. Svoje proizvode je prijavilo nekaj naših organizacij, komisija pa je zlato medalje podelila šestim:

Pekarna Grosuplje je prejela zlato odličje za novo vrsto kru-

Uroš Gros, direktor M-Konditorja, je odnesel v svoj kolektiv priznanje za slaščičarske izdelke.

sladka proizvoda, ki si vse bolj utirata pot v prodaji – to sta Benko in paleta Sladkega greha.

Eta je opozorila nase predvsem z zelenjavnimi namazi, v novi embalaži, z novo etiketo. Razen tega je postavila na ogled domala vse, kar se pri njih predeluje.

Konditor je svoj del razstave popestril z lincerji, krofi in tortami, k temu pa dodal še razne zavitke, potico in vedno pohvaljene primorske žemlje.

Oljarica iz Kranja je v takšni skupni razstavi sodelovala prvič. Razstavljala je olje Cekin.

Klavnica Jesenice je razstavi žal namenila le enega svojih izdelkov, predstavila je dobro gorenjsko zaseko s suho klobaso.

Slovenija sadje ima za sejme pripravljene vzorčne kozarce z vloženi jurčki in lisičkami, češnjami in višnjami, k temu pa je dodala še sušeno zelenjavo in gobe, sadne pulpe in sirupe ter drugo.

Mesna industrija Ljubljana je imela še posebno mikavno urejen svoj del razstavnega prostora, na katerem je ponudila predvsem trajne izdelke (domačo in zimsko salamo, želodec, šunko v omotu, prešano glavo in še nekatere druge mesne izdelke).

Ljubljanske mlekarnice so vrsti sladoleda v različni embalaži dodale še jogurte, sirne namaze in mleko in tako na enem mestu predstavile svojo bogato ponudbo mleka in mlečnih izdelkov.

Agrokombinat Krško je na razstavi sodeloval le z vini. Tokratna ponudba je bogatejša za dobro rdeče vino – frankinjo.

Mesoizdelki iz Škofje Loke so iz svoje raznovrstne proizvodnje izbrali le del. Polno ponudbo svojih izdelkov pa so omo-

ha, ki so mu dali ime domači delani rženi kruh. Izmed Konditorjevih izdelkov, prijavljenih za ocenjevanje, so zlato medaljo za kakovost prisodili lincerju. TMI Postojna je prejela zlato za neverško klobaso, Eta za družino zelenjavnih namazov, Mesoizdelki iz Škofje Loke za odlično zaseko – pečeno mleto slanino, Agromehanična iz Kranja pa za novo družino traktorskih škroplnic.

Vse to priča, da je bil naš nastop na minulem kranjskem sejmu več kot uspešen. K uspešnosti sta svoje dodala še bife in delikatesa, za njiju so skrbeli delavci tozda Mesoizdelki. Mesne izdelke lastne proizvodnje so prodajali po nekoliko nižji ceni, ponudbo pa so dopolnili z nekaterimi izdelki ljubljanske mesne industrije in TMI Postojna, siri in namazi naše mlečne industrije, v bifeju pa so ponudili tudi celotno paleto naših vin – kraških in metliških. Mirjana, Andreja, Stane, Brane in drugi, ki so skrbeli za delo v bifeju oziroma v delikatesi, so v času sejma pripravili na desetine narezkov in tudi tako dokazali, da so pravi mojstri.

Sejem v Kranju je mimo. Uspešno je preстал krst. V tem času, ko nastaja naš časopis, se navedene in nekatere druge organizacije predstavljajo na spomladanskem sejmu v Zagrebu. Po majskih praznikih pa bo enako, le v nekoliko manjšem obsegu, predstavili še v Novem Sadu.

Kmetijski kombinat Sevnica je iz skladišč pripeljal tri vrste lepih in sočnih jabolk.

KZ Metlika TOZD Vinska klet, ki je na minulih sejmi v Kranju že dobivala priznanja za kakovost svojih vin, je poudarila predvsem Metliško črnino in belokranjski Rosé.

Mercatorjev mozaik

Odličje za pekarske izdelke Mercator-Pekarne Grosuplje je ob otvoritvi prevzel direktor pekarne, Borut Čibej.

Pekarna Grosuplje je razstavljal kruh, in prav za razstavo pripravila dve novi vrsti: domači delani rženi kruh in kruh z otrobi. Paša za oči pa je bila nadvse lično pletena štruca.

Mlekarna Kranj je razen mleka, jogurtov in skute predstavila dve vrsti sira Gaudo in kot poslastico še odlični Camembert.

TMI Postojna je predstavila svojo proizvodnjo predvsem z mortadelo in klobasami iz perutninskega mesa, k temu pa dodala še kraško panceto in budjolo.

TOK Kooperacija Radovljica je razstavljal drobno vrtno in kmečko orodje in prav s tem popestrila razstavo.

Kmetijstvo Kranj je za razstavo pripravilo vzorce krmil in žita. Njegova vrtnarija pa je z lončnicami okrasila celotni razstavni prostor.

Contal je na skupnem razstavnem prostoru pokazal nekatere specialne aparate za ugotavljanje toščice v mleku, sicer pa je s popolnejšo ponudbo nastopil na zunanjem delu sejnišča.

KZ Cerknica je na razstavi sodelovala s suho robo, ki jo na svojem področju odkupuje od kmetov kooperantov.

Poudariti moram, da je bil naš razstavni prostor izjemoma lepo urejen, kar so opazili in potrdili prenekateri obiskovalci. Tako je tudi prav, saj smo se v novi sestavi pokazali javnosti prvič.

Zadružna hranilno-kreditna služba Novo mesto bo v kratkem pričela z obdelavo hranilnih vlog na Sodobnem mikrorazračunljivem PARTNER. Pozneje bo obdelovala tudi posojila in finančno knjigovodstvo.

Svoje varčevalce hkrati obvešča, da lahko vlagajo in dvigajo svoje prihranke poleg enote LB tudi pri vseh poštah PTT podjetja na našem območju.

**Nada Jakše – HKS
M – KZ Krka Novo mesto**

Prvič na kranjskem sejmu je bila Mercator-KIT-ova živilska Industrija predstavljena skupaj in dovolj markantno. Vse foto: Jaro Novak

Samoupravni organi Mercator-Interne banke

Gizela Weibl

Osam novih članica Interne banke

Jedanaestog aprila su delegati Veća Mercator-Interne banke imali drugo redovnu sednico u prostorijama M-Medjunarodne trgovine u Ljubljani. Pored standardnih tačaka dnevnog reda, razmatrali su i sledeće važnije teme:

– usvojen je izveštaj o radu Mercator-Interne banke u prvom tromesečju ove godine i novi Pravilnik o ostvarivanju samoupravne radničke kontrole,

– razmatrani su i usvojeni stavovi o materijalima za 4. sednicu Veća LB-GB (Ljubljanske banke-Privredne banke). Reč je uglavnom o izveštaju za prošlu godinu, plana prihoda i rashoda za 1985. godinu, izmenama i dopunama SaS o udruživanju u LB i Statuta LB i verifikaciji odluka o visini kamatnih stopa,

– potvrđen je pristup odnosno udruživanje osam novih članica Mercator-Interne banke (7 OOUR-a Mercator-Ljubljanske mlekarnice i Mercator-PZ Ljubljana, OOUR Dobrunje); time su sve članice bivšeg SOUR-a Kit pristupile Mercator-Internoj banci,

– delegati su jednoglasno potvrdili imenovanje Mihe Urbanija za direktora Mercator-Interne banke za sledeći četvoro-godišnji mandat i za zamenika direktora Dragu Vaupotič.

Sat pre sednice Veća Mercator-Interne banke, svoju četvrtu sednicu održao je i njen Poslovni odbor. Izmedju ostaloga, delegati su utvrdili predlog Veću za usvajanje Pravilnika o ostvarivanju samoupravne radničke kontrole. Usvojen je Sporazum o međusobnoj finansijskoj saradnji izmedju Mercator-Interne banke i nečlanica i SaS o udruživanju sredstava za potrebe tekuće likvidnosti. Odboren je dugoročni kredit za trajna obrtna sredstva.

Svake druge srede u mesecu zaseda Kreditni odbor MIB. Desetog aprila 1985 održana je osma sednica na kojoj su usvojeni sledeći zaključci:

– odobreno je udruživanje slobodnih sredstava članica u visini 639.900.000 din

– odobreni su kratkoročni krediti članicama u visini 250.500.000 din

– odobreni su kratkoročni krediti nečlanicama u visini 150.000.000 din

– primljeni su kratkoročni depoziti

i iz njih odobreni krediti u visini 477.325.000 din

– primljeni su dugoročni depoziti

i iz njih odobreni krediti u visini 15.000.000 din

– uzet je kredit izvan SOUR-a za račun članice u visini 321.200.000

– avaliranje menica do 90 dana u iznosu 81.523.000 din

– članicama MIB odobrene su i dve garancije za osiguranje plaćanja i jedna garancija za obezbeđivanje sredstava.

Na svakoj sednici Kreditnog odbora podnosi se izveštaj o dnevnoj likvidnosti MIB. Prosečno stanje žiro računa MIB u danima izmedju dveju sednica bilo je 499 miliona dinara, odli-vi 373 miliona i prilivi u proseku 463 miliona dinara. Prosečno stanje internih računa članica bilo je pozitivno u visini 649,3 miliona i negativno u visini jedne milijarde i 799 miliona dinara.

Nanosove
vestiNanosove
vesti

Iz dela samoupravnih organov DO M-Nanos

Sergej Paternost

Zaostriti disciplino

Ko so delegati delavskega sveta DO M-Nanos na 7. redni seji obravnavali rezultate poslovanja v lanskem letu, so ugotovili, da se je obračunana prodaja blaga lani povečala za 50,6 odstotka glede na leto 1983, vendar pa je bil, ob upoštevanju rasti cen, finančni obseg prodaje manjši kar za 43,5 odstotkov v primerjavi z letom 1983.

V Nanosu ugotavljamo, da so razlike v ceni naraščale počasneje kot v minulih letih in da še vedno padajo. Kljub temu pa lanskoletni dohodek presega dohodek iz letine 1983 za 56,4 odstotke, medtem ko je celotni prihodek večji za 45,6 odstotka, materialni stroški pa so naraščali 18,5 odstotka počasneje od rasti celotnega prihodka. Prav tako so za 14 odstotkov počasneje kot dohodek naraščali lanskoletni osebni dohodki delavcev Nanosa, čeprav se je povprečni OD v delovni organizaciji glede na leto poprej povečal za celih 52 odstotkov. Ob tem je bil ostanek čistega dohodka le za 30 odstotkov večji glede

na leto 1983.

S takimi rezultati gospodarjenja v Nanosu niso zadovoljni, zato so sprejeli ukrepe za izboljšanje poslovanja v letošnjem letu. Med ukrepe, ki so jih sprejeli člani delavskega sveta, sodi zlasti boljša izraba dela in delovnega časa ter varčevanje na vseh ravneh, pri čemer naj bi materialni stroški naraščali za 10 odstotkov počasneje kot celotni prihodek. Člani delavskega sveta so zahtevali, da se izdela ustrezne programe za odpravo motenj za tiste temeljne organizacije, ki so poslovale z izgubo. Prav tako je potrebno izdelati analizo padanja razlike v ceni po tozd in sprejeti ukre-

pe za odpravo upadanja RVC. Člani delavskega sveta so nadalje postavili zahtevo, da je treba zaostriti poslovno disciplino pri nabavi blaga in se dosledno držati načela o nabavi blaga od domačih grosistov. Istočasno pa se morajo grosisti z malo-prodajo dogovoriti o komercialni politiki.

Ko so spregovorili o predlogu splošnega akta o cenah, so menili naj se sprejme tak spoznanje, kjer bodo cene na drobno in na debelo urejene skupno, istočasno pa je delavski svet določil tudi predlog splošnega akta o blagovnih izgubah. Oba splošna akta morajo sprejeti delavski sveti vseh temeljnih organizacij.

Določili so tudi enotni predlog nekaterih osebnih prejemkov in materialnih povračil za letošnje leto. Med drugim so sprejeli sklep, da se kilometrina od dosedanjih 16 poveča na 20 dinarjev.

Del nanosovih udeležencev zimske Mercatoriade na Kopeh pred domom. Direktor TOZD Grosist Emil Vuga daje zadnja navodila pred tekom na smučeh.

Nasodil avtobus Nanosovih tekmovalcev na robu ceste, kjer se je na srečo ustavil.

vozil. Foto: Sergej Paternost

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Ali ima pri izbiri kandidatov ob sklenitvi delovnega razmerja prednost kandidat z višjo izobrazbo v slučaju, da je v razpisu predvidena alternativna možnost?

V razveljavljenih določilih zakona o delovnih razmerjih iz leta 1974, je bila predvidena pri izbiri prednosti kandidata z višjo stopnjo ustrezne šolske izobrazbe.

Sedaj veljaven zakon o delovnih razmerjih, kot tudi zakon o združenem delu, pa ne predvidevata kakršnekoli prednosti pri izbiri kandidatov. Sicer pa sodna praksa dopušča možnost, da se v samoupravne splošne akte vnese tako določilo, po katerem ima, pri alternativno določeni šolski izobrazbi, prednost tisti kandidat, ki ima višjo šolsko izobrazbo.

Ali je delavec lahko razporejen na zahtevnejša dela, kljub temu, da nima strokovne izobrazbe za ta dela?

Menimo, da delavec lahko odkloni tako razporeditev in ga zaradi tega ni mogoče disciplinsko preganjati.

Zakon o taki razporeditvi sicer ne govori, vendar moramo izhajati iz določil zakona, ki zahteva, da mora za sklenitev delovnega razmerja delavec izpolnjevati vse predpisane splošne in posebne pogoje, med katere sodi tudi ustrezna strokovna oziroma šolska izobrazba.

V praksi se včasih dogaja, da se, zaradi pomanjkanja ustreznih delavcev, razporedi na določena dela tudi delavec, ki nima predpisane strokovne izobrazbe. V takih primerih, zlasti če pride do določenih kršitev delovne obveznosti ali pa škode na delu, lahko delavec ugovarja, da ne more biti odgovoren, ker za delo ni bil dovolj usposobljen.

Nanos na Kopeh

Sergej Paternost

Slab začetek – dober konec

Tudi letos smo se udeležili zimske Mercatoriade. Organizirali smo skupen prevoz za vse naše tekmovalce. Žal udeležba ni bila takšna, kot smo pričakovali glede na število prijav. Verjetno so nekateri prejšnji dan preveč proslavljali 8. marec in je zato marsikateri prespal dogovorjeno uro odhoda avtobusa.

Spremljalo nas je deževno vreme, ko pa smo prispeli na obronke Kope je začelo snežiti. Bili smo zgodnji, počasi smo napredovali po poledeneli in zasneženi cesti proti vrhu. Nekaj kilometrov pred ciljem pa smo doživeli prometno nesrečo. Z avtobusom smo obtičali na robu ceste in zaprli ves promet. Ker je bila cesta spolzka in previsoka, je avtobus začel drseti proti prepadu in nasedel na rob cestišča. Panike na avtobusu sicer ni bilo, priznati pa moramo, da smo se vsi pošteno prestrašili, ko smo ugotovili, kam bi nas lahko zaneslo, če se avtobus ne bi pravočasno zagozdil na robu. Zaradi tega je bil promet zaprt toliko časa, dokler niso našega vozila z dvema vlačilcema potegnili iz tistega nesrečnega ovinka.

Pričetek tekmovanja se je zaradi naše neseče zavlekel za poldrugo uro, saj so morali udeleženci Mercatoriade pešati do vrha Kope. Lahko rečemo, da smo z rezultati zadovoljni. Od naših tekmovalcev moramo omeniti »večno prvega« Dušana Arka, med veterani nad petdeset let pa Franca Božiča iz tozd Grosist Postojna, ki je v teku na 4.000 metrov osvojil tretje mesto. Nič slabše se niso odrezala dekleta, saj sta Vida Otoničar in Zdenka Ščuka, obe iz tozda Grosist Postojna, osvojili 2. oziroma 3. mesto. Ekipno smo osvojili z 80. točkami 7. mesto. Na koncu smo, ob prijetnih zvokih glasbe Fantov treh dolin, doživeli še nekaj nepozabnih uric in se nato zadovoljni vrnili domov.

Vodja Nanosovih tekmovalcev na zimski Mercatoriadi Zlata Vasle je morala skrbeti tudi za dobro počutje udeležencev.

Nanosove vesti

Nanosove vesti

Vesti iz tozda Izbira Postojna
Sergej Paternost

Razstava v samopostrežbi

Ob letošnjem praznovanju dneva žena, so se delavke PE Preskrba št. 103, na Tržaški cesti v Postojni, odločile za izviren način proslave tega praznika.

Vse zaposlene, deset žena in deklet (v tej enoti ni zaposlenih moških), se je dogovorilo, da bodo v primernem kotičku samopostrežne trgovine pripravile razstavo svojih ročnih del.

Tako so svoja ročna dela: tapiserije, goblene in vezenine lično razporedile po stenah in na ustreznih stojalih.

Na plakatu ob razstavljenih

delih so, poleg iskrenih čestitk ob praznovanju dneva žena, napisale še, da je razstava dokaz, da so ženske vse bolj aktivne. Sama razstava, ki je vzbudila pri kupcih veliko zanimanje in odobravanje, dokazuje, da zaposlene žene niso prizadevne le pri svojem rednem delu, ampak da vedno najdejo čas tudi za razne dejavnosti izven službe.

Modna hiša predstavlja

Nazorjeva ulica in prostor pred Mercatorjevo-Modno hišo sta bila pretesna za vse »firbce«, ki so 18. in 19. aprila popoldan prišli, da bi si ogledali modno revijo oblačil, ki jih lahko tudi kupijo. Šest manekenk in dva manekena so prikazali vso kolekcijo, ki jo M-Modna hiša pro-

daja za pomlad in poletje. Kot nam je povedala Lenka Fajfar, modna kreatorka Modne hiše, so takšne modne revije že tradicionalne. Tudi v bodoče jih bodo še organizirali pred vsako sezono in tako potrošnikom predstavili blago s svojih polic. Foto: A. Dvoršak

Zasluzni delavci Nanosa

Sergej Paternost

Ivan Gornik se rad spominja šoferskih dogodivščin

Le malokateri delavec se lahko pohvali, da je v nekem kolektivu dvajset let, še manj je takih, ki bi bili neprekinjeno kar trideset in več let. Ivan Gornik, sedaj vodja družbene prehrane DS SS je eden takih.

V naši organizaciji se je zaposlil že 1. junija 1951, kot šofer osebnega avtomobila. Jasno, da takrat Nanosa, kot je danes, še ni bilo. Bili so le njegovi zametki, kot na primer »Okrajni magazin« v Prestranku. Za tisti čas je bila to pomembna organizacija in v njej je našel delo Ivan Gornik, doma iz Grahovega pri Cerknici.

»Avto je bil v tistih časih redkost. Le direktorji in komercialisti so se lahko vozili z njim pa tu in tam kak politični funkcionar,« se spominja začetkov tovariš Gornik. Pove, da je bilo s popravili avta veliko pregla- vic, saj so mehaniki bili redki, vulkanizerji pa še bolj. Tudi novih gum se ni dobilo in zato je največkrat moral sam popravljati dotrajane gume. Zvemo, da je moral na neki vožnji iz Postojne v Zagreb kar šestkrat krpiti počene zračnice.

Voznik osebnega avtomobila je bil vse do leta 1975, ko je

zaradi zdravstvenih razlogov moral »izpustiti« volan. Kot voznik osebnega avtomobila je, v štirinajstih letih, prevozil nekaj sto tisoč kilometrov po skoraj vseh evropskih državah, da o Jugoslaviji ne govorimo.

Imel pa je srečo. Prav v času, ko je moral izza volana, smo v Nanosu odpirali obrat družbene prehrane in Ivan je postal njegov vodja. Danes po desetih letih »novega« dela, pravi, da je sicer doživel marsikaj lepega in da si je v letih, ko je vozil po domovini in tujini, nabral spominov in doživetij, ki so se trdno zasedla v njegovu zavest. Vsa ta doživetja so ga še tesneje združila z Nanosom. Tu in tam, naš vedno nasmejan Ivan, zaupa katero teh doživetij. Vsa so zanimiva. In čeprav je poklic voznika težak ter načne zdravje še takega korenjaka, je tovariš Gornik še vedno čil in živahen. Morda tudi zato, ker je pravi čas presedlal izza volana v pisarno. Morda...

Na sliki poslovodkinja Ada Novak, Julka Gorjan, Zdenka Abram in Marjana Pavlovič, ki so prispevale s svojimi ročnimi deli k uspehu razstave.

Mladi zadružniki iz Sevnice na obisku v Delovni skupnosti SOZD MERCATOR-KIT

Mercatorjev mozaik

Mladi zadružniki iz Kmetijskega kombinata Sevnica, ki so že dvakrat zmagali v kviz oddaji »Mladi v kmetijstvu«, so v tem mesecu obiskali Delovno skupnost sozda, kje so se pogovarjali s Tonetom Mastnakom, namestnikom predsednika PO, in drugimi vodilnimi delavci sozda. Seznanili so jih s problematiko, s katero se srečuje mladina na vasi, in delom svojega aktiva mladih zadružnikov. Marko Zabukovec, Vida Golobič, Tatjana Judež, Irena Vidmar ter vodja pospeševalne službe v Sevnici Mlakar Jožica in direktor kombinata Albin Ješelnik so si po pogovorih ogledali še Osemenjevalni center v Preski ter Ljubljanske Mlekarnice, kjer so jih seznanili z najnovejšimi tehnološkimi postopki.

Foto: A. Dvoršak.

Po stažu najstarejši delavec Nanosa, Ivan Gornik, vodja menze, prejema ob 10-letnici tega obrata priznanje. Foto: Sergej Paternost

Nanosove vesti

Nanosove vesti

LEK Gubijana ben			OSEBNI ZAIHEK	NIKO KURENT	PRISTOJ-BINA ZA UVOZ	2. SAMO-GLASNIK	ATAKA	TRGOVS. PODJETJE	NAŠ OPERNI PEVEC-TURIJ	HRVAŠKI PETROL	OSLOVO OGLAŠANJE	LETOPIŠ	LETOV. MESTO OD AZURAJ OBALE	RIMSKE ENA	MLEKARSKI OBRAT	BOG UETROY	NAVA DMO SE PRI-LEGA K ŠUNKI	U ŽIVALSKOBO	MESTO NA BAVARSKEM	LITER	G. ČRKA ABECEDE	AVIOM. OZNAKA ČELJA	FRNIKOLA
Mercator	PAST SPIRITIST-SESTANEK				POGORJE V ITALIJI RED. Ž. IME									FILMS. IGRALKA SOPHIA					RIMSKE DVE	GL. ŠTEV. LJUBITELJ RTIN			
	TUGOSL. REKA				OBOROŽE-NA KRAJA DRUŽBENI SLOJ			SLOV. SLI-KAR BOZIDAR TUJ. VEŠ. UČITELJ						DRAV. NAR. LE DROG KRAJ PRIPATDI								10. ČRKA ESTDNEC	
	PEVKA PRODNIK				GLASB. INSTRUM. BULA					REDKLET. ŽEN. IME	NEPOZ-NANA-LEC ŽGODEN					KAR JE NABITO							
	1. IN 2. SA-MOGLAS.				DRUGA NJADVEC. DRŽAVA NA SVETU				ŠVICARS. KANTON EDEN OD STARŠEV				KARLOVAC BARČICA			NJAJNOV. DO V MERCATOR-KIT	NITIK ALFI ESTANA			MIRANDA			
	NOVA HIŠA				TUJE Ž. IME		BLA-GINJA	NEVESTI-NA OP-RAVA RUTICA				... DUC-GL. MESTO MEUSE-FE KARLI ARHAR								STOT RASIST SMITH			ZNA-ČILNOST ATEN
	ŠHUČAR-SKI KLUB				SPLIT SADNA PIJAČA			PREBI-VANKA VELIKE BRITANIJE						NOČ TANEZ									AFRISKA KAZA. VELIKAN
	MESTO V SZ. ITALIJI							HESEC. GLASBE-NI NA-CIN		Mercator	PLOŠČI-NJSKA MERA			ZVAJEN-TE EPILE-PTIK. NA PADA REKA V ANGLIJI									PREBIVA-LKA IRŠKE LJUBLJ. LETALS. FODJETJE
Mercator	KAZA. VELIKAN-KA METEO-RIT				ŠAHOVS. FOCIJA IGRALKA RISTIČ									KOVAČIČ ANTE									LJUBLJAN. LETALISČE ANTON BITENC
	ŠHUČAR-PETRO-VIČ				BOGA, LJUB-KOVAL-NO																		
	PRIPO-VEDNA PESNI-TEV				ANDREJ MARINC																		
	HARBOR VOJNO FORT. ŽIA																						
	VOJSTVO VOJSKA																						
	KARAL. ZAIHEK				DENAR-NI ZA-VOD ODOBJE																		
	PEVKA BRATO-ŠEVA																						
	RUSKI VLADAR				GL. MESTO GREJE HORALA																		
	AMPER																						
Mercator	LJUBSKO ŽBORO-VANJE				EVA RIJA-VEC																		
	... ODP-RISE, ŽAROB. IZREK				FORAUA REHLDA STROJINI ZA ŽOLO. GITO-HN.																		
	KRAJ PRI RIBNICI																						
	NIČ				NULA MENITEV																		
	DOLINA				ITAL. SPOLNIK LITER																		
	AMERISKA FILM. IGRALKA SVETOPIS OSEBA																						
	GUBEC ...				BNSA TELEKSO-VYA HUMO-RISTKA KADAR																		
	DRAG KAMEN																						
	ŠALIČ				GORA V ŠVICI																		

Pravilna rešitev nagradne križanke

Swing cola

M	M	O	S	V	E	Z	I	L	N	A	P	I	J	A	Č	A	M	M	S	wing	cola	M	M		
S	A	L	A	M	A	L	I	M	O	N	A	B	A	B	O	N	A	N	Z	A					
A	N	T	O	H	A	T	E	N	O	N	A	N	K	A	V	A	R	I							
L	E	T	H	I	L	A	N	A	R	J	J	O	R	E	L	R	A	B							
I	T	A	T	I	R	A	N	A	S	S	A	R	A	Z	A	V	E	S	A						
A	N	D	R	E	J	R	A	J	A	U	T	A	L	K	O	A	A	K	T						
M	I	N	O	V	A	C	I	J	A	P	R	A	V	D	E	P	A	R	O	L	A				
M	I	C	O	S	A	M	I	T	E	V	I	C	A	M	O	V	I	S							
S	A	L	O	O	L	V	A	L	B	I	O	M	M	U	R	A	N								
M	R	E	P	A	R	A	B	A	R	O	K	A	N	M	I	N	S	K							
M	R	E	P	A	T	I	C	A	E	V	A	O	L	J	K	A									
O	T	O	K	O	I	L	L	A	P	O	R	E	I	N											
K	O	T	E	N	A	T	T	N	R																
O	S	E	L	I	I	N	O	V	O	K	U	S	I	A											
M	C	J	L	O	K	M	B	I	N	E	R	T	Z	A											
M	L	R	O	G	M	R	A	P	O	R	T	V	A	D	B	A	V	A							
J	A	B	O	L	K	O	P	O	M	A	D	E	H	E	Č	A	N								
U	D	O	R	O	R	J	E	N	A	Z	D	O	R	N	O	B	E	L							
B	O	L	A	M	E	N	H	A	N	K	A	L	I	E	V	A	Č	A							
I	V	S	R	O	K	I	T	I	V	I	O	N	Č	E	L	J	A	N	K						
C	A	V	T	A	T	N	A	L	K	E	N	I	J	A	N	K	O								
A	N	I	V	A	N	M	Z	E	L	K	U	R	J	A	V	A									
M	O	L	I	V	E	R	A	R	I	E	L	O	B	O	E	M	O	V							
M	P	A	L	I	C	A	T	O	R	T	A	R	B	O	R	L									
A	T	E	N	A	K	R	O	P	A	V	E	L	E	N	J	E									
M	T	I	T	O	P	A	L	U	B	A	A	T	E	A	A	N									
M	E	L	A	T	V	N	S	I	R	N	A	D	T	N	M	C									
M	R	A	D	R	E	D	I	J	O	S	M	J	A	K	R	O	G								
M	R	A	D	E	N	S	K	A	K	O	N	G	O	K	R	I	L	O							
M	J	A	S	A																					

Nagradna križanka št. 3

V 3. letošnji nagradni križanki je naš gost LEK iz Ljubljane, ki v njej predstavlja svoj izdelek. Katrega, boste izvedeli, če boste pravilno rešili križanko. Pravilne rešitve bomo izžrebali in trije reševalci bodo prejeli Lekove nagrade, dve pa bo prispeval M-Studio za ekonomsko propagando. Rešeno križanko pošljite z izpolnjenim kuponom na naš, že znani naslov: Mercator-Studio za ekonomsko propagando, Ljubljana, Breg 22, s pripisom na ovojnici »nagradna križanka št. 3«. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo na pravi naslov prispele najpozneje do 15. maja letos.

- Izid nagradnega žrebanja križanke št. 2**
- Do 15. aprila 1985 smo sprejeli 924 pravilnih rešitev nagradne križanke. Med temi smo izžrebali 5 nagrajencev, ki prejmejo nagrade Radenske iz Radencev. Nagrajenci so:
1. Marica Sedminek, Mercator - Mesna industrija, Mesarska 1, 61000 Ljubljana
  2. Olga Starovasnik, Mercator - Eta Kamnik, Kajuhova pot 4, 61240 Kamnik
  3. Štefka Bratuša, Mercator - Izbira Panonija Ptuj, Blagovnica, Titov trg 8, 62250 Ptuj
  4. Maja Valentincič, Mercator - KŽK Gorenjske, TOZD Klavnica Jesenice, poslovavnica 3, Cirila Tavčarja 8, 64270 Jesenice
  5. Milena Marinko, Mercator - KZ Logatec, Tovarniška 3, 61370 Logatec

KUPON ZA POŠILJANJE KRIŽANKE

Ime in priimek _____

Točen naslov delovnega mesta (DO ali TOZD, mesto in ulica) _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno prapišite »Nagradna križanka«, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Majska razglabljanja in 1. majska razmišljanja

•Maj je ena krasna stvar! Karkoli ga obravnavaš, tudi če ga sploh ne obravnavaš, če ga obračaš ali pustiš takega, kot je – karkoli narediš z njim, ostaja prima. V maju se dogajajo božansko lepe stvari. Drevje cveti, trava je taka, da bi si jo naložil na krožnik zajeten šop, jo pokopal z limono in jo pojedel, muce imajo mlade, da ptičk sploh ne omenjamo. Kužki iz najbolj urejenih družin se v parku sproščeno praskajo, da dame, ki se ponašajo z njimi, zardevajo. Pa majske hrošči! Ti so sploh originalna majska zadeva.

Za vsakim grmom nekaj miga, zaljubljeni ponoči tulijo v luno. Ogromen stroj je to, ki ga požene silna moč, da dela same nove in mlade proizvode. Nobenih surovin – ne domačih ne uvoženih ne potrebuje, nobenih ukrepov, planov in sklepov. In, blagor mu, ni odvisen od ekonomske situacije, stabilizacije, inflacije in vseh ostalih akcij.

Veličasten je! Samo v maju si lahko upamo trditi, da rastemo in se razvijamo v koraku z vsemi ostalimi: onimi iz gnilega kapitalizma in onimi, ki praznujejo praznik dela. To! Še najbolj super je 1. maj! Takrat ponovimo najlepše prvomajske pesmi – najboljših poetov (in te so edino, kar je v maju staro. Ne vem, zakaj zadnje čase pesniki ne skladajo prvomajskih pesmic.).

Takrat gremo vsi na proslavo. Lahko izbiraš, katere proslave se boš udeležil: tiste v šoli (te se že moraš, bogneš, da bi tovarišica opazila kak prazen stol), ali tiste, bolj razkošne, na trgu. Tam je paša za oči in ušesa. Vsi so lepo oblečeni, iz zvočnikov hreščijo pesmi, pomembne osebe držijo govore (ponavadi se sicer ne razloči, kaj govorijo, upam pa si trditi, da so gotovo pomembne zadeve, ker se zraven držijo zelo dostojanstveno). Lahko gremo tudi na Rožnik. Zdi se mi celo, da ta srčan običaj dobiva ponovno veljavo. Ne vem, kaj se je zrahljalo, toda zadnja leta so ljudje za prvomajske praznike kar odhajali na morje, v inozemstvo in kaj vem kam. A se to spodobi, prosim lepo! Za praznik dela v inozemstvu ali v razkošen hotel v Dubrovniku! Zadnji dve leti pa se delavska zavest nekako vrača. Lansko leto je na Rožniku mrgolelo ljudi, in še peš so prišli.

Pa če se spomnim, kako je bilo za prvi maj včasih! Vaški fantje so že v marcu privlekli najbolj ravne in gladke smreke izpod Mozirskih planin. Dekleta so spletała vence in na predpraznični večer se je na začetku vsakega večjega naselja ponosno dvigal mogočen mlaj. Na gasilski dom so pritrdili velik napis ŽIVEL 1. MAJ, otroci pa smo okrasili vsa okna s smrekovimi vejicami in zastavicami. Na praznično jutro je mama oblekla belo bluzo in modro krilo, že dva tedna prej pa so jim na SZ podelili nekakšne trakce, ki so si jih ženske potem z buciko pripele na prsi. Spominjam se, da se je mama potem uvrstila v sprevod žena zadrugnic (čeprav je bila birtinja in je z zadrugo sodelovala le tako, da so prišli po uspešnih sestankih vsi v gostilno), in z motikami na ramah so zagnane zadrugnice počoč korakale skozi vas.

Potem je mama na hitrico zavihnela nase predpasnik in kuhalo in točilo se je v gostilni, da je bilo veselje. Vonj prašnega olja, s katerim smo prejšnji večer sveže namazali tla, se je mešal z vonji kolonjskih vod nadišavljenih vaških funkcionarjev in omamno aromo hrenovk, ki so bile v tistih časih izdelane še iz prvovrstnega telečjega mesa. Pa žemlje! Te so za prvi maj dišale drugače in lepše.

Razni pomembni tovariši so me, ko so jim že rahlo zardela lica, dvigovali v zrak, da mi je krilce iz najlona plapolalo; in zraven so govorili, da sem otrok svobode in da so že vedeli, zakaj so dali vse, da bom nekoč živela kot gospa. Tudi tega se spominjam, da sem vselej, ko so med dvignili, začutila na njihovem zadnjem delu pod sukničjem nekakšen trd kupček in silno me je mikalo, da bi odkrila, zakaj ob tako slovesni priložnosti nosijo pištole.

Zadnjič sem mami omenila te moje prijetne spomine, pa je rekla: »O, pajade, ti imaš pa res bujno fantazijo.« Soseba pa je pripomnila: »Jaz se pa sploh ne spominjam. Sem bila premlada.« (Pa jih ima krepko več kot jaz).

Zaradi vsega tega se mi zdi maj prima. Mrzlično razmišljam, kam bi se podali za prvomajske praznike, da bi sinu pričarala vsaj malo vzdušja, ki je

meni vtisnilo tako globok pečat. Pod Mozirske planine ne bomo šli, ker birtji zdaj za prvi maj zapirajo gostilne. Gredo na morje. Mlajev ne postavljajo več (samo še, kadar se kaka bogata iz vasi moži). Razposajene množice vidiš le še, ko je konec nogometne tekme in glasni navijači zasedajo edini odprt bife. Tam pa sploh nima jo hrenovk. Edino, kar imajo iz tistih časov, je kokta.

Vikenda nimamo, da bi šli urejat gredice. Mislim, da bomo šli na proslavo. Ostanek praznikov bomo na televiziji gledali še druge proslave. Tudi v poročilih bodo proslave. Ni vrag, da ne bomo dostojno proslavili!

Meta Malus,
TOZD CONTAL

Mercator-Turist – najcenejše počitnice
Center za obveščanje

Stranka ima vedno prav

Sedaj je čas, ko se moramo odločiti, kje bomo dopustovali. Vsi najbrž ne bomo letovali v prikolicah in počitniških domovih naših delovnih organizacij in zato bomo morali poiskati turistično agencijo, ki nam bo ponudila najugodnejše pogoje letovanja. Ne bo treba daleč, kajti naš Mercator Turist v Tavčerjevi ulici ima na voljo prav vse programe letovanj, ki jih ponujajo tudi druge agencije, pa še nič dražji ni, morda celo cenejši. Vsekakor pa naša agencija ponuja najcenejši počitniški paket v letošnjem letu in to v Crikvenici ter Portorožu kot tudi na Cresu v Martinščici.

»Smo majhna agencija in nimamo lastnih hotelov. Morda je to tudi prednost, saj strankam lahko ponudimo prav vse, kar nudijo večje agencije, s katerimi sodelujemo. Pri tem se potrudimo in izberemo najboljše in njegovim željam najustreznejše ponudbe,« pravi Marjeta Brajič, ki vodi poslovalnico že od njene ustanovitve pred sedmimi leti.

Lani so prvič poizkusili z lastno ponudbo, to je z zakupom postelj za neznanega kupca. Izkazalo se je, da ima Mercator Turist veliko strank, ki mu zapuajo in ki žele letovati v njegovem lastnem aranžmaju. Letos so ponudbo še razširili, vendar so se odločili za takšno, ki jo bo prenesel tudi žep delavca. Osemdnevni turistični paket v zasebnih sobah, ki niso oddaljene več kot 150 metrov od morja, restavracija pa le petdeset metrov, stane za odraslega

v polni sezoni le 10.100 do 12.200 dinarjev, za otroke do 5 let brez hrane pa je treba doplačati še 2.800 dinarjev. Za ta denar dobi gost sedem polnih penzionov, v ceno pa sta vključeni tudi turistična taksa in stroški organizacije. Isto velja tudi za Portorož, le da je tam restavracija od plaže nekoliko bolj oddaljena – 150 metrov. Vsekakor so to najcenejše počitnice, ki si jih letos na Jadranu lahko privoščimo, po kakovosti uslug pa prav nič ne zaostajajo za podobnimi ponudbami drugih agencij. Isto velja tudi za Martinščico, kjer nudijo počitniške prikolicе, tudi mnogo ceneje kot ostali.

Tako nizke cene si Mercator Turist lahko privoščil zaradi majhne režije, ki jo ima, ter zelo prizadevnih delavcev, ki se zavedajo, da lahko uspeh dosežejo le z nasmehom, prijaznostjo in kakovostno storitvijo. O tem

so se že lahko prepričali tisti, ki pri njih kupujejo avionske kar-te, tudi za mednarodni promet, pa si tu in tam zažele še kaj zraven, kot denimo rezervacijo hotelske sobe v tujini. Te usluge stranki ne naredi prav nobena druga agencija! Tudi v Mercator Turistu pravijo, da takšna rezervacija zanje predstavlja le strošek, vendar pa so za svoje stranke, zlasti poslovneže in delavce Mercator-KIT, pripravljene narediti marsikaj zastonj; kajti zavedajo se, da so bili za to ustanovljeni.

Še nekaj je, zaradi česar se tako poslovnežem kot drugim spleča kupiti mednarodno letalsko vozovnico v Mercator-Turistu! Prijazna dekleta na oken-cihh so usposobljena, da poiščejo najcenejšo rešitev, s čimer potnik lahko prihrani kar precej denarja. Za to jih ni treba prositi, same stranki vedno ponudijo več možnosti in ji prepuste odločitev. Nič posebnega, bi dejali, vendar pa je z iskanjem različnih možnosti zelo veliko dela, ki se ga skoraj povsod turistični delavci otepaajo.

Besed »nimamo« in »ne vemo,« pravi Marjeta Brajič, »pri nas ne poznamo. Na okencu pa delajo naše najboljše in najprijaznejše delavke, ki dosledno spoštujejo staro resnico, da ima stranka vedno prav. Kdor prekrši to pravilo, nima v našem kolektivu kaj iskati! Ne priznavajo nam zastonj, tako naše stranke kot poslovni konkurenti, da imamo najbolj prijazno in korektno osebe izmed vseh ljubljanskih turističnih agencij.«

Polletna Mercatoriada se bliža
Miro Vaupotič

Prijavite se takoj

Ceprav je do letnih športnih iger Mercatoriade, že osme po vrsti, več kot mesec dni, želimo vse organizacije športno-rekreativnih dejavnosti opozoriti na pravočasno prijavo ekip in posameznikov. Razpis tekmovalj v posameznih športnih panogah je bil sicer že objavljen v prejšnji številki glasila, tokrat vas samo opozarjamo, v katerih panogah se lahko prijavite in sodelujete:

mali nogomet – moške ekipe
košarka – moške in ženske ekipe
odbojka – moške in ženske ekipe
namizni tenis – moške in ženske ekipe
kegljanje – moške in ženske ekipe
streljanje – moške in ženske ekipe
šah – moške ekipe (lahko mešano)
vlečenje vrvi – moške ekipe
kros – moški, ženske – posamezniki in ekipno

plavanje – moški, ženske – posamezniki in ekipno
tenis – moški, ženske – posamezniki
Naj k razpisu dodamo še odločitev KORS-a z zadnje seje, ki je bila 11. aprila, ki se je odločil, da bo v tekmovalju v kegljanju in streljanju nagradil z medaljami tudi najboljšega posameznika oziroma posameznico.
Rok za prijave je 20. maj
Kot je že v uvodu nakazano.

vas naprošamo za pravočasne prijave saj je od tega odvisen razpored in način tekmovanja. Igre bodo letos trajale predvidoma dva dni. V petek bo tekmovalje v kegljanju, tenisu, streljanju, malem nogometu in morda tudi v košarki. Ker želimo tekmovalje organizirati tako, da bodo vezana na najmanjše možne stroške, bodo v petek tekmovalje v kegljanju in streljanju ekipe, ki so iz Ljubljane in bližnje okolice, v soboto pa drugi iz bolj oddaljenih krajev. Malce dražje bo tekmovalje v malem nogometu, tenisu in morda košarki, kjer se prihodu ekip v petek skoraj ni možno izogniti, zato naj ekipe poiščejo možnost za svojo udeležbo.

Takoj po končanem roku prijavi, bo opravljen žreb tekmovalj, ki bo v pisni obliki predložen vsem vodjem ekip, v naslednji številki glasila Mercator, ki izide konec maja pa bodo objavljene še zaključne informacije v zvezi s športnimi igrami v Ljubljani.

Foto: Andrej Dvoršak

POLETNE IGRE SIZDA
MERCATOR IN KIA
MERCATORIADA

- 1 MALI NOGOMET
- 2 KOŠARKA
- 3 ODBOJKA
- 4 NAMIZNI TENIS
- 5 KEGLJANJE
- 6 STRELJANJE
- 7 ŠAH
- 8 VLEČENJE VRVI
- 9 KROS
- 10 PLAVANJE
- 11 TENIS

Rok prijave: 20. maj 1985
Kot je že v uvodu nakazano.

Kadar ne boste prejeli časopisa...

Pošta tudi laže

Iz Domžal nam je bilo vrnjeno glasilo Mercator, ki ga pošiljamo tamkajšnji stanovalki na njen pravilno napisan naslov. Časopis je pošta opremila z nalepkjo: NE SPREJME.

Ne bi vedeli, kaj je pičilo našo delavko, da je tako zavrnila časopis, ki smo ji ga poslali in za to plačali tudi poštnino, ko ne bi bila ta stanovalka – tajnica v našem centru za obveščanje, ki je pričakovala da bo časopis v nabiralniku. In koliko je še takih?